Leto LXV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v torek, dne 19. oktobra 1937 | Štev. 240 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čemu v London

Londonskemu potovanju našega ministrskega predsednika do sedaj nismo mogli dati prave vsebine. Uradni viri so molčali. Domači in tuji tisk se je silno previdno izražal. Da vladajo med Anglijo in našo državo naravnost prisrčni odnošaji, je bilo znano. Tudi o tem smo kolikor toliko poučeni, komu in katerim okoliščinam se moramo zahvaliti za angleško prijateljstvo. Ker pa je običaj, da imajo potovanja ministrskih predsednikov na obisk tujim vladam vedno določene in strogo odmerjene cilje: vrnitev obiska, začetek nove medsebojne politike, podpis kakšne pogodbe, in ker vsega tega pri londonskem potovanju dr. Milana Stojadinoviča nismo zasledili, je spočetka izgledalo dokaj zagonetno in so polagoma začele krožiti različne razlage. Ko se je iz časopisnih poročil izvedelo, kako naravnost kraljevsko je bil naš ministrski predsednik sprejet od angleške vlade, ki mu je skušala izkazati vso mogočo pozornost — kar pri angleških vladah ni običajno — in kako ga je počastil celo angleški vladar, ki pri inozemskih obiskih le redkokdaj izstopa iz svoje rezerve, je povpraševanje po pomenu tega obiska še bolj naraslo. Toda šele sedaj, ko se je dr. Stojadinović vrnil domov, je tajinstvenost okrog bivanja predsednika jugoslovanske vlade v Londonu nekoliko popustila in je mogoče na podlagi pisanja nekaterih časopisov, ki so črpali iz uradnih virov, sklepati na daljnosežni pomen tega izrednega dogodka.

Anglija se tako rekoč do pred dvemi leti za Jugoslavijo ni brigala. Jugoslavija je bila za njo balkanska država, kjer se neprestano dogajajo nerodne stvari, od koder človek nikoli ne ve, kaj bo vse prišlo in pri kateri je treba biti vedno pripravljen na kaj nepričakovanega, kar bo motilo mir in oviralo ureditev življenja na Balkanu in s tem tudi razvoj trgovine. Šele pred dvemi leti smo stopili nekako v angleško obzorje. Osebno prijateljstvo med angleško in našo vladarsko hišo je dalo prvo in največjo pobudo za to. Opozorjena na Jugoslavijo, kamor so člani angleškega kraljevskega doma radi zahajali, se je sledeč starodavnim tradicijam tudi angleška vlada začela zanimati za to državo in zasledovati njeno notranjo in zunanjo politiko. In ko je angleška vlada opazila, da se jugoslovanska vlada z načrtno doslednostjo trudi, da vzpostavi v svoji notranjosti red in zakonitost, ki sta osnova državne stalnosti, ko je celo ugotovila, da postaja Jugoslavija v svojih zunanjepolitičnih prizadevanjih organizator miru na vsem balkanskem in srednjeevropskem prostoru, je postala Jugoslavija naenkrat močna postavka v sestavu angleške politike v Evropi. Tako je korak za korakom v vsakdanjem delu brez velikih medsebojnih čustvenih izlivov začelo rasti prijateljstvo, trdno vsajeno v medsebojno spoštovanje, ki ga je upravičevala modra politika jugoslovanske vlade. Tako smo tudi doživeli, da je še pokojni angleški kralj Jurij V. v svojem zadnjem prestolnem govoru prvič omenil tudi Jugoslavijo, s katero da živi angleški imperij v prisrčnih odnosih, da je bivši ministrski predsednik sedanji lord Baldwin to mnenje v imenu vlade potrdil in da sta v zadnjih mesecih tako sedanji ministrski predsednik Chamberlain in njegov zunanji minister Anthony Eden v silno prisrčnih besedah govorila o Jugoslaviji in njeni modri politiki. Končno ne smemo pozabiti, da smo ob času, ko smo v imenu Zveze narodov morali iti v boj s sankcijami proti Italiji, našli najprej pri Angliji razumevanje za velike žrtve, ki smo jih nase prevzeli, in dobili od nje tudi prvo znatno pomoč v obliki odkupa tistega blaga, ki je po zaporu italijanske meje ostalo v deželi.

Nastalo je tiho, a stalno sodelovanje med obema vladama, katerih cilji — pri Angležih cilji svetovnopolitičnega, pri Jugoslaviji cilji evropskega značaja — so se med seboj tako srečno ujemali. Anglija je iskala sotrudnikov za svojo politiko ravnovesja, Jugoslavija sotrudnikov za svojo politiko miru z vsemi sosedi. Ravnovesja med posameznimi bloki velesil, ki grozeče vstajajo, pa ni mogoče doseči drugače, kakor če se male in srednje države odpovedo težnjam, da bi se temu ali onemu taboru pridružile, marveč če se trudijo, da ustvarijo na sredi med velikimi tekmeci obsežno polje miru in dela, kamor bojna trenja ne bodo imela dostopa.

Ako gledamo na potovanje dr. Milana Stojadinoviča v tej luči, nam postaja razumljivo in naravnost nujnostno. Kajti ravno sedaj bodo padle zopet velike odločitve v politiki Evrope. Na pretresu je vprašanje, kaj bo v bodočnosti s Sredozemskim morjem, k območju katerega spada tudi Jugoslavija kot obalna država in kot nekakšna voditeljica Balkanske zveze, ki jo je prav jugoslovanska politika miru tako okrepila. Na pretresu je tudi vprašanje srednje Evrope, ki se pravkar odloča, da bo opustila svojo dosedanjo razdvojenost in začela življenje mirnega sožitja med tamkaj nastanjenimi narodi. Tudi tukaj igra Jugoslavija zopet prvenstveno vlogo, prvič, ker je sama pokazala, kako je mogoče spremeniti ukoreninjena sovraštva v znosne prijateljske odnose in ker si med vsemi ona najbolj prizadeva, da bi zgradila most med dosedanjima taboroma nasprotujočih si malih in srednjih srednjeevropskih držav. Anglija je na obeh vprašanjih življenjsko interesirana. V Sredozemlju, kjer želi, da se obstoječe napetosti ne povečajo z novimi zmešnjavami, k čemur more mnogo pripomoči pomirjen in miru vdan ter od velesil neodvisen Balkan. V srednji Evropi pa tudi, ko želi, da bi to velikansko področje ne postalo pašnik ne enega in ne drugega evropskega tabora, marveč mirno in miru vdano vmesno polje, ki je od vseh vplivov velesil enako daleč odmaknjeno in do vseh v enakih prijateljskih odnosih.

Res sta po pisanju angleških časopisov ti dve točki, poleg drugih, večidel izpolnili načrt razgovorov med angleškimi državniki in predsednikom jugoslovanske vlade, ki tega niti prikrival ni in se je v razgovoru s časnikarji tudi v tem pravcu izrazil. Ko so ga spraševali o vsebini jugoslovansko-italijanskega prijateljstva — to vprašanje tiče tako Sredozemlja kakor srednje Evrope — je dejal, da je Jugoslavija s tem, da je sklenila mir z Italijo, od slednje dobila vse gospodarske ugodnosti, ki so jih do sedaj uživale samo politične zaveznice Italije, toda za to Jugoslaviji ni bilo treba vstopiti tudi v politični krožek zaveznikov Italije, česar tudi ne namerava storiti. Ko so mu postavili vprašanje glede ureditve srednje Evrope, je dejal, da Jugoslavija z vso vnemo podpira zbliževanja med srednjeevropskimi državami in da bo mogoče v najbližjem času presenetiti Evropo s sporazumom med Madžarsko in Jugoslavijo, seveda v vzajemni složnosti z državami Male zveze. Dr. Stojadinović ni mogel v interesu Jugoslavije in evropskega miru storiti bolje, kakor da dobi od največje države na svetu svečan pristanek in podporo za tako izrazito mirovno politiko, ki v vsem odgovarja tudi ciljem Velike Britanije. Zato so ga veliki londonski dnevniki tudi imenovali — državnika miru.

Londonski obisk je tako imel svoj velik pomen. V usodepolnem trenutku evropske politike je nudil priložnost, da je prišla do izraza jasna črta mirovne politike, ki bo razburjeni Evropi v uteho, jugoslovanski državi pa nov pogon, naj nadaljuje svojo pot.

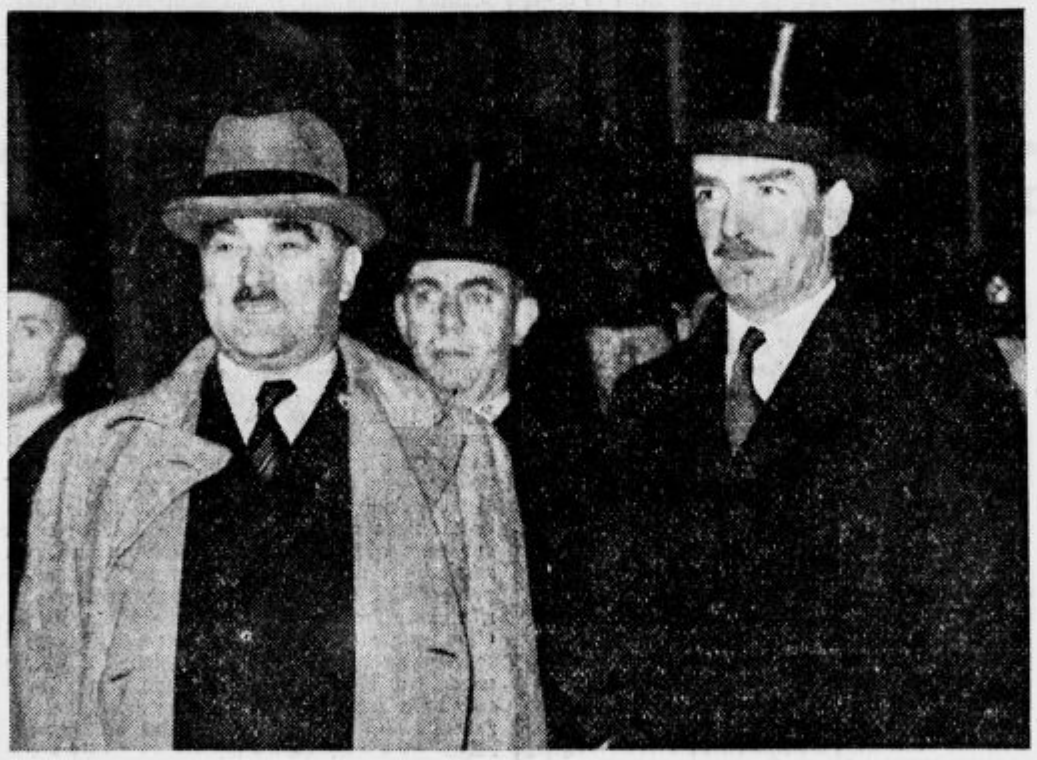

Dr. Stojadinović, jugoslovanski poslanik Kasidolac, angleški zunanji minister Eden na kolodvoru v Londonu.

Arabci kličejo Mussolinija na pomoč

Zopet 5400 italijanskih vojakov v Libijo

Rim, 18. okt. b. *Iz zanesljivega vira poročajo, da je italijanski ministrski predsednik Mussolini dobil brzojavni poziv od arabskih poglavarjev v Libiji, v katerem ga naprošajo, naj vendar pomaga Arabcem v njihovem sedanjem gibanju v Palestini.*

Iz Napulja in Trenta še naprej odhajajo vojni transporti v Libijo. Snoči sta odpluli iz Napulja v Tripolis ladji »Cannio« in »Toscana«. Prva ladja je vzela s seboj 2400, druga pa 3000 vojakov v popolni bojni opremi. Vojaki pripadajo 20. in 22. diviziji, katerih sedež je v Tripolisu.

V „prostovoljno izgnanstvo“

London, 18. oktobra. c. Semkaj so prispele vesti, da potuje palestinski veliki mufti, ki je nedavno pobegnil iz Jeruzalema, v Italijo, kjer bo bival v prostovoljnem izgnanstvu.

Hiše Arabcev — v zrak

Jeruzalem, 18. oktobra. c. Poročajo iz severne Palestine, **da se je tam med Arabci in angleškimi posadkami razvila prava bitka. Atentati na urade in policijske stražnice se množijo.** Danes je bil izvršen atentat na policijski komisariat v Jaffi. Arabci so tudi napadli več avtobusov. Angleški vojaki so nato polovili vse Arabce, ki stanujejo po samotnih hišah ob cestah. Vse so odpeljali v bližnje vasi, hiše pa nato vse pognali z dinamitom v zrak.

Jeruzalem, 18. okt. b. Zadnja dva dni se je pričelo širiti gibanje za pomiritev sedanjega stanja v Palestini na ta način, da bi se Palestina vključila kot redna kolonija v angleško kraljestvo. Tako bi se skušala rešiti obstoječa vprašanja glede načrta o razdelitvi Palestine na tri posebne države. To gibanje vodi *židovski odvokat Maks Heligman* iz Tel-Aviva, ki je v ta namen organiziral veliko število Judov in Arabcev. Njegova organizacija ima naslov: The Palestine Crown Colonial Association. Ustanovitelji tega gibanja pa doslej niso mogli dobiti podpore angleških uradnih krogov.

»Daily Herald« poroča, da še niso potrjene vesti o aretaciji velikega jeruzalemskega muftija. List poroča iz Kaira, da se mufti skriva v vaseh Libanona in da namerava z letalom odpotovati v Italijo.

Končni izid volitev v Franciji

Pariz, 19. oktobra. AA. Havas: Včerajšnji drugi dan volitev za **pokrajinske skupščine** v Franciji je pokazal, da želi francoski narod stalnost v notranji politiki. Po tem drugem dnevu, ko so bile opravljene še ožje volitve, se lahko opaža nagibanje na levico. Stranka radikalnih socialistov je ohranila večino svojih mest. Izgubila je vsega 40 mest. Socialisti so tako rekoč največ dobili, ker bodo po teh volitvah imeli v okrajnih svetih 70 zastopnikov več kot poprej. Komunisti so narasli za 30 mandatov, in sicer največ v departementih okoli Pariza in v severnih. Levičarski republikanci so izgubili nekaj mandatov. Na temelju dosedanjih podatkov je lahko reči, **da je francoski narod izrazil željo, da hoče ohraniti dosedanjo smer notranje politike in da je še naprej za vlado ljudske fronte pod vodstvom radikalnih socialistov.**

Volitve v pokrajinske skupščine

Znani so izidi za 1526 mest pokrajinskih poslancev, to se pravi za vsa mesta razen enega. Za to zadnje mesto še ni uradnega izida. Mandati so končno razdeljeni takole (v oklepajih + = na novo pridobljeni mandati, — = izgubljeni mandati):

Socialisti in združeni socalisti 234 mandatov (+ 71), komunisti 41 mandatov (+ 31), rep. soc. zveza 46 mandatov (— 11), neodvisni socialisti 15 mandatov (— 5), radikalni disidenti 2 mandata (+ 1), radikalni socialisti 526 mandatov (— 42), neodvisni radikali 119 mandatov (— 26), ljudski demokrati 20 mandatov (+ 2), republikanski levičarji (— 34), republikanski demokrati 240 mandatov (+ 9), konservativci 59 mandatov (— 6), francoska soc. stranka (La Rocque) 14 mandatov (+ 10), francoska ljudska fronta (Doriot) 2 mandata (+ 1).

Volitve v okrajne svete

Pri včerajšnjih volitvah so bili tudi izvoljeni zastopniki **v okrajne svete.** Volitve okrajnih svetnikov so važne zaradi tega, ker tudi oni z oblastnimi svetniki skupaj volijo člane senata. Včeraj je bilo z drugim volivnim dnem izvoljenih vseh 1860 članov okrajnih svetov. Njihovi mandati so takole razdeljeni:

Združeni socialisti 109 mandatov (+ 84), komunisti 66 mandatov (+ 43), rep. soc. zveza 31 mandatov (— 7), neodvisni socialisti 15 mandatov (— 18), radikalni disidenti 5 mandatov (+ 2), radikalni socialisti 544 mandatov (— 37), neodvisni radikali 114 mandatov (— 33), ljudski demokrati 54 mandatov (+ 9), republikanski levičarji 237 mandatov (— 78), republikanska dem. zveza 391 mandatov (+ 10), konservativci 68 mandatov (+ 2), francoska soc. stranka (La Rocque) 29 mandatov (+ 23), francoska ljudska stranka (Doriot) 2 mandata (+ 1), alzaški avtonomisti 0 mandatov (— 1).

Predsednik vlade zopet v Belgradu

Belgrad, 18. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je dopotoval zjutraj v Belgrad iz Pariza in Londona.

Zjutraj so na belgrajski postaji pozdravili predsednika vlade in zunanjega ministra angleški poslanik **sir Ronald Campbel**, romunski poslanik **Cadere, odpravnik poslov francoskega poslaništva**, nato pa vsi člani kraljevske vlade, ki so danes v Belgradu z notranjim ministrom dr. **Korošcem** na čelu. Dalje je bilo na postaji še več senatorjev in narodnih poslancev, članov mestnega sveta v Belgradu, višji uradniki predsedstva vlade in zunanjega ministrstva, mnogo članov mladinske organizacije JRZ in spoštovateljev predsednika vlade. Vsi so ga pozdravili z največjim veseljem.

V Španiji je 40.000 italijanskih vojakov

Rim, 18. okt. b. Italijanska uradna agencija poroča v svoji tretji izdaji, da so vse vesti o številu italijanskih prostovoljcev v Španiji, ki jih je razširil inozemski tisk, neresnične. Škandalozno je, pravi list, da se je o tej stvari spustila v debato osebnost, kakor je bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George, ki bi moral spoštovati svojo starost. S tem se povzroča samo vojna psihoza. List pravi, da je potrebno zaradi tega sporočiti svetu resnico, ki bi morala itak biti dobro znana vladama v Parizu in Londonu. **V Španiji se nahaja vsega skupaj samo 40.000 italijanskih prostovljcev.** Ta številka se lahko ugotovi in se mora ugotoviti.

Nasprotno pa ima valencijska vlada mnogo več drugih prostovoljcev. Italija je sporočila te številke samo zaradi tega, da bi histerično časopisje končno prenehalo debatirati o tem vprašanju. Številke Italija ni objavila toliko zaradi tujih listov, kakor zaradi lastnega naroda, ki mora vedeti resnico.

Velik pogreb bolgarskega književnika

Sofija, 18. oktobra. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Danes so slavnostno pokopali na državne stroške velikega bolgarskega književnika *Jordana Jovka*, ki je umrl pretekli petek. Cerkvene obrede je opravil sofijski metropolit Stefan, nato so pa govorili o pokojnikovem delovanju prosvetni minister Nikolajev in zastopniki razmih kulturnih društev Cerkvenih slovesnosti so se udeležili odposlanec kralja Borisa, člani vlade in višji uradniki prosvetnega ministrstva ter zastopniki kulturnih, domoljubnih in študentovskih organizacij.

Kominterna ščuva Kitajsko,

naj ne sprejme posredovalnih predlogov

Japonec je šel pregloboko,

40.000 njegovih vojakov obkoljenih

Šanghaj, 18. okt. b. Poraz ali osvoboditev 40.000 obkoljenih japonskih vojakov, ki jim poveljuje general Itaguki na položajih okrog mesta Šinkovčena v pokrajini Šansi, bo odločilen za nadaljnje japonsko prodiranje na severnem Kitajskem. Kitajci so ostali zvesti svoji vojni taktiki in se jim je posrečilo ujeti v zanko japonsko armado 40.000 mož po uspešnem obkoljevanju s treh strani, z desnega in levega krila ob času, ko je srednja kitajska armada pričela obupno borbo po hribih in dolinah pokrajine Šansi z nastopajočo japonsko vojsko. Bivša rdeča kitajska vojska, ki nosi sedaj ime 8. armade, je uspešno zvabila generala Itagukija v notranjost ter se ji je po prvih resnih spopadih posrečilo odrezati vse njegove prometne zveze z zaledjem.

... da bi posegla vmes vojska Zunanje Mongolije

Tako imenovano »**Društvo za ustavno vlado na Kitajskem**« je začelo živahno delati za sklenitev pakta **o medsebojni pomoči med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo.** Društvo vodi Moskva preko svojih posredovalcev, društvo samo se pa zavzema za tezo o absolutnem spoštovanju teroritorialne nedotakljivosti in suverenosti ter **o odklonitvi vsakega kompromisa, ki bi ga Kitajski morda predlagale države, udeleženke konference devetih.** Razen tega zahteva društvo, da naj kitajska vlada pozove vlado Zunanje Mongolije, da pošlje svoje čete proti Japoncem. Ta zahteva je v zvezi z načrtom, ki ga pripisujejo sovjetskemu poslaniku v Nankingu. Sodelovanje Zunanje Mongolije v sedanji vojni bi pomenilo za Kitajce pomoč 200.000 dobro oboroženih vojakov, to bi pa dejansko pomenilo tudi udeležbo Sovjetske Rusije v sedanji vojni proti Japonski, ter je Zunanja Mongolija dejansko pod neposrednim vplivom Sovjetske Rusije, ki tudi opremlja njeno armado.

Tokio, 18. oktobra. c. Govori se, da se je tukaj začelo misliti na premirje s Kitajsko. Japonska bi pristala na premirje, če bi Kitajci nehali s sovražnostmi.

Iz kitajskih virov pa se izve, da ne misli Kitajska pristati na premirje vse dotlej, dokler Japonci ne bodo izpraznili zasedenega kitajskega ozemlja.

Japonci proti konferenci devetih

Tokio, 18. oktobra. c. Voditelji vseh japonskih strank so poslali vladi spomenico, v kateri jo prosijo, da naj ne pošlje na konferenco devetih velesil v Bruselj nobenega delegata.

Zagrebška vremenska napoved: Lepše in stalno vreme, ponoči hladno.

Zemunska vremenska napoved: Lepo vreme, pretežno jasno. Noč precej hladna, zjutraj utegnejo biti megle.

Dunajska vremenska napoved: Milo, v nižinah megleno, po višinah jasno.

Sokolske besede in sokolska dejanja

V nedeljo je bil na Rakeku odkrit spomenik pokojnemu kralju Aleksandru. Ob tej priliki je imel član pripravljalnega odbora za postavitev spomenika, upravitelj meščanske šole g. Gašpari, lep in pomemben govor. Poudarjal je, da je bila ljubezen tista gonilna sila pokojnega vladarja, ki ga je usposabljala za največje žrtve, pa tudi za največje uspehe. Ljubezen do naroda in zemlje mu je osvojila tudi srca državljanov. Kot posnemovalci pokojnega kralja, v delu za narod in domovino, glejmo, da nas bo pri vseh naših dejanjih vodila ljubezen, ki bo poroštvo uspehov in zmage!

Pravimo, da je bil govor g. Gašparija prav lep in vreden vse pozornosti. G. upravitelj ga je govoril s sokolskim znakom na prsih, znamenje, da je član Sokola. Verjamemo, da je govornik tudi iskreno tako mislil, kakor je govoril. Vsa stvar bi zapustila najboljši vtis med poslušalci, da lepih besed niso demantirala manj lepa dejanja. Istočasno, ko so Sokoli pustili svojemu članu, da je opeval ljubezen kot največjo državljansko krepost, so pa z d e j a n j i pokazali, da jim ta lepa čednost popolnoma manjka. Pokazali so se izredno sektarske, nestrpne in sovražne do vsega, kar ne spada v njih ozki krog. Sokoli se oficielno niti niso udeležili odkritja spomenika in so to utemeljevali s tem, da jih moti udeležba tudi drugih mladinskih organizacij. Vsekakor zelo čudno stališče za organizacijo, ki hoče veljati za narodno in ki je podpirana z državnim, to je narodnim denarjem. Ali ni bila prav ob spomeniku velikega kralja Zedinitelja dana najlepša prilika, da bi vsaj za tak svečan trenutek, ki naj bi pomenjal praznik vseh državljanov in njihovo enotno misel in voljo, tudi Sokoli opustili svoje nepomirljivo sektarstvo in se pridružili ostalemu narodu v skupni proslavi. Saj menda Sokoli v Sloveniji ne reklamirajo ves narodni patriotizem in ljubezen do države izključno le za sebe in svojo organizacijo? Saj menda dovolijo, da smejo tudi druge narodne plasti, recimo nad tri četrtine in več ostalega prebivalstva in druge narodne organizacije, ki imajo vsekakor več tal v narodu kot Sokoli, — kazati svoj patriotizem tudi še na kak drug način kakor v plačevanju davkov? Patriotizem ne more biti v dobro urejeni državi monopol in izključni privilegij ne ene stranke in še manj le ene organizacije. Tudi v Jugoslaviji nimamo takega zakona. Kdor to misli ali tako dela, ne služi ne narodni, ne državni skupnosti in je v popolnem nasprotju z idejo državljanske ljubezni in strpljivosti, ki smo jo v tako lepih besedah slišali proslavljati v nedeljo na Rakeku.

Za napredek živinoreje

Novi Sad, 18. okt. m. Danes je bil zaključen kongres Jugoslovanskega veterinarskega združenja. Na kongresu so bile sprejete resolucije, v katerih prosijo merodajne činitelje, naj polagajo večjo pažnjo na pobijanje tuberkuloze pri naši živini. Predvsem je potrebno pobijanje tuberkuloze pri goveji živini. Kmetijsko ministrstvo v resoluciji pozivajo, naj glede tega zbere potrebne podatke ter prouči obseg, v katerem bi bilo treba začeti akcijo za pobijanje tuberkuloze pri goveji živini. Prav tako naprošajo živinozdravniki kmetijsko ministrstvo, naj čim prej izda pratilnik za izvrševanje zakona o pobijanju nalezljivih živinskih bolezni. Za predsednika združenja je bil spet izvoljen dosedanji predsednik Milutin Gec.

Budimpešta, 18. oktobra. c. Danes je prišel semkaj na poti iz Romunije načelnik francoskega generalnega štaba general Gamelin.

Pred prvo sejo skupščine in senata

Belgrad, 18. oktobra. m. Jutri ob 9 se spet sestane narodna skupščina. Na dnevnem redu je poročilo odbora, ki je proučeval zakonski osnutek o olajšavah, ki se podeljujejo nosilcem Karadjordjeve zvezde, ter poročilo odbora za prošnje in pritožbe. Po izčrpnem dnevnem redu bo notranji minister dr. Korošec prečital ukaz kr. namestnikov, s katerim se sedanje zasedanje narodne skupščine z jutrišnjem dnevom zaključi. Za jutri popoldne ob pol 5 je sklicana tudi seja senata. Tudi na tej seji bo notranji minister dr. Korošec prečital ukaz kr. namestnikov o zaključnem zasedanju senata. Zaradi jutrišnjega in pojutrišnjega sestanka skupščine in zaradi volitev novega predsedstva v skupščini in senatu, ki bo 20. oktobra, so prispeli v Belgrad skoraj vsi poslanci in senatorji. V svojih klubih razpravljajo o kandidaturah za predsedstva skupščine in senata. Predsedniki skupščinskih opozicionalnih klubov so imeli sejo. Tej seji so prisostvovali Ješa Protić, podpredsednik kluba poslancev JNS, Mita Dimitrijević, podpredsednik radikalnega kluba, Milivoje Perić, predsednik neodvisnega kluba, Janko Baričević, predsednik jugoslovanskega delovnega kluba, dr. Mirko Kosić v imenu delovnega kluba in Miloje Sokić, predsednik novoustanovljenega poslanskega kluba »Narodni pokret«. Po zatrjevanju opozicijskih poslancev je bil na tej seji dosežen sporazum, da bodo opozicionalni poslanci sestavili enotno listo za predsedniške volitve v skupščini. Za predsednika bodo predlagali svoječasnega predsednika skupščine dr. Kumanudija. O sklepu te seje bodo še danes in jutri razpravljali posamezni klubi. Klub JNS je imel plenarno sejo danes ob 5 popoldne. Prav tako je imel danes popoldne sejo Baričevičev jugoslovanski klub. Poslanski klub JRZ in zemljoradniški klub pa bosta imela sejo jutri popoldne, kjer se bo sestavila lista obeh klubov za volitev predsedstva. Po zatrjevanju poslancev JRZ bo ta klub izvolil za predsednika skupščine sedanjega predsednika Ćiriča, ki uživa popolno zaupanje kluba. Tudi pravijo poslanci JRZ, da glede ostalih članov predsedstva ne bo bistvene spremembe. V senatu bo pa delovni klub, ki podpira vlado, izvolil za predsednika dosedanjega predsednika dr. Želimirja Mažuraniča. Po izvolitvi predsedstva senata in skupščine bodo seje odložene, da se predstavi predsedstvo kr. namestnikom. Prihodnje seje bodo sklicane pismeno. Na dnevnem redu bodo volitve stalnih skupščinskih in senatnih odborov.

Pocenitev mešanega bencina

Belgrad, 18. oktobra. AA. Glede na sklep kraljevske vlade, **da se čimbolj znižajo prodajne cene mešanice bencina s špiritom za pogon motorjev** in da se tako ustreže odjemalcem in pospeši motorizacija države, je finančni minister znižal, počenši z 18. oktobrom t. l. tudi uradno prodajno ceno dehidriranega špirita, namenjenega za mešanje z bencinom, franco postaja špiritne tovarne, odnosno dehidracijska postaja, in sicer glede na sedanje višje cene špiritnih surovin, s 6.50 din na 6.25 din za kg. Zaradi tega znižanja cen dehidriranega špirita so dolžni prodajalci mešanice na podlagi odstavka 2, čl. 6 uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini in uredbe o javnih delih št. 68.011 z dne 6. oktobra in najpozneje s 6. novembra t. l. znižati ceno mešanici bencina s špiritom za pogon motorjev v primeri s ceno, ki je veljala dne 30. septembra t. l., še za 0.05 din pri kg.

Promet v PH

Belgrad, 18. oktobra. AA. Promet poštne hranilnice v mesecu septembru:

Poštna hranilnica je dobila v septembru **5574 novih vlagateljev**. Zdaj ima 459.008 vlagateljev, **vloge so narasle za 13,50 milij. na 1.161,20 milij. din konec septembra.** V čekovnem prometu se je odprlo **144 čekovnih računov**, tako da jih ima zdaj Poštna hranilnica skupaj s svojimi podružnicami **25.530.** Promet je znašal septembra 7.651,16 milij. din, od tega se je s prenosom brez uporabe gotovine izvršilo 55.61%. Stanje vlog po čekovnih računih je znašalo konec septembra 1.724,569.954.66 dinarjev.

Jugoslovansko-bolgarsko zadružništvo

Belgrad, 18. okt. m. Snoči so dopotovali v Belgrad Hristo Ganev, predsednik jugoslovansko-bolgarskega zadružnega instituta iz Sofije, in več članov te zadružne ustanove. Danes so se sestali z ministrom brez listnice Vojom Djordjevičem. Na popoldanski seji so premlevali vprašanja, ki interesirajo jugoslovansko-bolgarske zadružne ustanove.

Učenci kmetijskih šol zavarovani

Belgrad, 18. oktobra. AA. Kmetijski minister je odredil ustanovitev sklada za zavarovanje učencev srednjih kmetijskih šol kraljevine Jugoslavije. Ker morajo v teh šolah učenci svoje teoretsko znanje izpopolniti s praktičnim, morajo delati naporna poljska dela in se pri tem dogode nesreče. V takšnih primerih je učenec v breme svojim roditeljem, če jih pa nima, domovinski občini. Z ustanovitvijo tega sklada bodo pa vsa ta bremena, nastala zaradi morebitnih nesreč, prišla v breme tega sklada, ki bo izključno služil zavarovanju učencev pri poljskih delih. Sklad bo vodil oddelek za agrarno politiko pri kmetijskem ministrstvu.

Aljehin : Euwe — 3 : 3

Amsterdam, 18. okt. b. V koncertni dvorani v Harlemu je bila končana včeraj šesta partija med Aljehinom in Euwejem. Aljehin je otvoril damski gambit, Euwe pa je odgovoril s slovansko **obrambo. Euwe je igral zelo slabo in napravil** nekaj nerazumljivih potez. V 23. potezi se je podal. Stanje je 3 : 3. Oba svetovna mojstra sta dve partiji **dobila, po eno pa sta igrala remis.**

Tenis Jugoslavija - Italija 4:2

Milan, 18. okt. b. Jugoslovanska teniška reprezentanca je izvojevala danes končno zmago nad Italijo v srednje-evropskem pokalu z rezultatom 4:2. Obe zadnji igri sta pripadli po ogorčeni borbi Jugoslovanom, in sicer Punčec : Palmieri 6:4, 4:6, 2:6, 6:2, 6:2, in Palada : Quintavalle 6:3, 6:0, 3:6, 1:6, 6:1. S tem je zagotovljena zmaga Jugoslaviji. Jugoslavija je v mitra cupu dobila 4:2 in je sedaj s 5 točkami na 3. mestu prvenstva.

Nove telefonske zveze

Belgrad, 18. oktobra. AA. Z odlokom poštnega ministra se uvede telefonski promet med Jugoslavijo in Irakom, in sicer v dveh smereh, čez Avstrijo za zahodno Jugoslavijo in čez Madžarsko in Češkoslovaško za vzhodno Jugoslavijo. Pristojbina za razgovor znaša v prvem primeru 114.60 zl. franka, v drugem primeru pa 121.25 zl. franka. Z razgovori se lahko prične od 1. novembra t. l.

Nameni generala Milcha v Londonu

„Letalski Locarno“

London, 18. oktobra. c. Danes je dopotoval v London državni podtajnik v nemškem letalskem ministrstvu general Milch. Prišel je v London z več strokovnjaki in višjimi letalskimi častniki. Na letališču so ga sprejeli zastopniki angleškega letalskega poveljstva.

Zanimivo je, da ostane nemški letalski strokovnjak v Angliji ves teden in se bo vrnil v Berlin najbrž šele v soboto. Ves teden si bo baje general Milch ogledoval letalske tovarne in letališča. Gen. Milch potuje sedaj že več tednov in je bil nazadnje v Parizu, še prej pa v Bruslju.

Za letalska pogajanja med Nemčijo in njenimi zapadnimi sosedami je več razlogov. Malo verjetno pa je vendarle, da bi bila ta pogajanja samo tehnična, oziroma da so se na primer v Parizu nanašala samo na skupno francosko-nemško organizacijo prometa med Evropo in Zedinjenimi državami. Ta sporazum za trgovsko sodelovanje med francoskim in nemškim letalstvom je bil sklenjen še preden je prišel general Milch v Pariz. Sicer pa tudi ne bi bilo treba, da pride tak sporazum potrditi kakšna vojaška osebnost, ki zavzema poleg tega še tako visok in odgovoren položaj, kakor ga zavzema general Milch.

Torej mora tičati za temi potovanji kaj več. Najbrže se za kulisami pripravlja takozvani »letalski Locarno« med Nemčijo, Anglijo, Francijo in Italijo. Nemčija je nedavno še v pogodbi z Belgijo omenila, da hoče s to pogodbo samo pospešiti razvoj za sklenitev novega zapadnega sporazuma. **Po mnenju posebno angleške diplomacije pa bi moral biti »letalski Locarno« bistvo novega zapadnoevropskega mirovnega dogovora.** Pri vseh svojih potovanjih se je do sedaj generalu Milchu povsod vse precej posrečilo in povsod so ga odlično sprejemali in sam je bil navdušen nad vsemi temi sprejemi.

„Osservatore Romano“ o stališču Vatikana v kitajsko-japonski vojni

Vatikansko mesto, 18. oktobra. TG. »Osservatore Romano« z dne 17. oktobra prinaša sledeče uradno obvestilo:

»Evening Star«, ki izhaja v Washingtonu, je dne 14. oktobra 1937 objavil poročilo, ki ga je razširila agencija »Associated Press« (in po njej tudi Reuterjev urad: op. ured.), v katerem trdi, že v naslovih, da »Vatikan podpira Japonce proti rdečim Kitajcem« in da je »važna osebnost v Vatikanu izpovedala, da je sveta stolica razposlala škofom in misijonarjem na Daljnem vzhodu posebno okrožno spomenico z navodili, kako se je treba obnašati v sedanjem sporu med Kitajci in Japonci«. Vatikansko glasilo na to dobesedno navaja članek ameriškega lista in zaključuje:

»Čeprav neresničnost in tendencioznost tega članka padeta v oči vsakomur, kdor pozna načela, po katerih urejuje svoje delovanje sveta stolica, hočemo, v skrbeh zaradi posledic, ki jih takšne vesti lahko povzročijo predvsem z ozirom na katoliške misijone na Kitajskem, zanikati vse to poročilo in izjaviti, **da nič od tega, kar vsebuje, ne prihaja od vatikanske oblasti in da je popolnoma izmišljeno in neresnično ter očividno tendenciozno.**«

Rdeča španska vlada se seli

Pariz, 18. oktobra. b. **Agentura Radio poroča iz Barcelone, da se bo valencijska vlada preselila dne 21. t. m. Preselila se bo v Barcelono.**

Po 5 letni ječi - obnovitev procesa

Težka borba Jakoba Rozmana za svojo prostost

Maribor, 18. oktobra.

Dne 19. oktobra 1932 sta sedela na zatožni klopi pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča posestnik in mlinar Mihael Ivanuša iz Brebrovnika in njegov sosed posestnik Jakob Rozman iz Huma. Na zatožno klop je spravil oba grozoviti zločin, ki je bil izvršen v noči od 26. na 27. aprila v Pavlovskem vrhu, kjer je bila umorjena prevžitkarica Ana Tomažič. Pokojnica je bila svoječasno prepustila svoje posestvo Ivanuši in njegovi ženi, ki je bila poprej pri njej rejenka. Z Ivanušo pa se stara Tomažičeva ni razumela, pa se je ta kmalu od svoje žene izselil drugam. Hlepel pa je vedno po posestvu Tomažičeve, katero je ona kot prevžitkarica sama upravljala ter se mu je zdelo predolgo čakati na njeno smrt, da bi dobil potem zemljo sam v roke. Poskusil jo je že nekoč zastrupiti, pa je Tomažičeva njegovo namero pravočasno opazila, vendar ga takrat ni prijavila. Ko so Tomažičevo našli dne 27. aprila zjutraj mrtvo v njeni hiši, so mislili skraja, da se je zadušila v dimu. V njeni sobi so namreč našli kup tlečih cunj na tleh, soba pa je bila polna dima. Kazalo je, da je starka zvečer svetila z vžigalicami, pa je padel ogorek na njeno obleko ter je začelo blago tleti. Dušeč dim je povzročil smrt nesrečnice. Že so jo hoteli zakopati, ko je domači župnik preprečil pokop ter je zahteval sodno komisijo, ki je ugotovila, da je pokojnica umrla zaradi davljenja. Morilec jo je zadavil, klečal pa ji je na prsih ter ji je zdrobil prsni koš. Ljudska govorica je osumila tega dejanja Mihaela Ivanušo, ki je kazal skraja ob smrti svoje dobrotnice izredno veliko žalost, dasi jo je poprej zelo sovražil. Ivanuša je bil aretiran, skraja je tajil, potem pa je dejanje priznal, obenem pa je obdolžil Rozmana Jakoba kot svojega sokrivca. Ta pa je vsako krivdo odločno tajil. Ivanuša je bil pri omenjeni razpravi obsojen na 20 let robije, Jakob Rozman pa na 15 let. Oba sta bila prepeljana v mariborsko kaznilnico, kjer se nahajata še sedaj. Ivanuša se je s svojo usodo sprijaznil, kar je jasen znak njegove krivde. Rozman pa si je ves čas prizadeval, da bi prišlo do obnove procesa, na katerem bi se pokazala njegova nedolžnost. To mu je slednjič uspelo.

Danes se je vršila proti Rozmanu obnovitvena razprava, za katero je vladalo med Mariborčani izredno zanimanje. Razprava je bila predpoldne v veliki porotni dvorani, popoldne pa se je nadaljevala v kazenski razpravni dvorani v II. nadstropju. Rozmanov zagovornik je zbral številne tehtne dokazne predloge, ki govore za nedolžnost klienta. Dopoldanski del razprave je bil izpolnjen s čitanjem aktov, zaslišanjem soobtoženega Ivanuše kot priče ter z izjavami izvedencev. Ivanuša je vztrajal pri svoji prvotni izjavi, da je Rozman sokriv.

Oproščen

Šele nocoj ob 7 se je končal obnovitveni proces proti Jakobu Rozmanu, ki se je pričel davi ob pol devetih. Za razpravo je zlasti popoldne vladalo izredno veliko zanimanje ter je bila velika dvorana nabito polna ljudi, ki so napeto poslušali zanimivi potek obravnave. Vse popoldne je sodišče zaslišavalo priče. Potem je prišel na vrsto zagovornik, ki je še enkrat v svojem izčrpnem govoru nanizal vsa dejstva, ki govorijo za nedolžnost obtoženca. Državni pravdnik dr. Hojnik je bil v svojih izvajanjih zelo kratek, vendar je ostro zastopal stališče obdolženčeve krivde, zaradi česar je prišlo med njim in zagovornikom do ostrega prerekanja. Po kratki razpravi je sodni senat ob grobni tišini razglasil sodbo: Jakob Rozman se oprošča vsake krivde.

Po petletni ječi je bil nocoj Jakob Rozman spuščen na svobodo. Občinstvo je sprejelo oprostilno razsodbo z glasnim odobravanjem in je Jakoba Rozmana čakalo pred jetnišnico.

Domači odmevi

SLS „obnovljena“

Kadar je »Jutro« v največji stiski, takrat postane najbolj iznajdljivo in najmanj izbirčno. Vsega se posluži, vse pograbi, da bi le nekoliko vodo skalilo. Tako je včeraj iznašlo, da neki »nezadovoljneži v JRZ« ustanavljajo, oziroma obnavljajo SLS! Bomba, ki si jo samo »Jutro« upa vreči po našem majhnem svetu, pa še ta ni eksplodirala, ker je znotraj popolnoma prazna. Le zakaj »Jutro« tako boleče stika za »nezadovoljnimi elementi«? Očividno mu je v lastnih vrstah zmanjkalo zadovoljnih in nezadovoljnih in sedaj snubi slehernega, na katerega v svojem političnem tavanju naleti. Tako je sedaj v svojih »beležkah« obnovilo SLS, da bi delalo zgago in vplivneje spletkarilo. To je pa že njegova stara obrt, zato — zdravo!

V boju z nepismenostjo

Poročali smo že, koliko se hrvatske kulturne organizacije v zadnjem času trudijo, zlasti po Bosni, da bi pismenost Hrvatov dvignile na stopnjo drugih kulturnih narodov. V prihajajoči zimi nameravajo zastaviti tudi v karlovškem okraju, v katerem je po uradnih podatkih 30 % nepismenih. Kakor drugod, bo tudi tu podrobno delo prevzela podružnica »Napredka«.

Klub »ABC«, ki zbira potrebna denarna sredstva za nabavo knjig in učil, in Kmetska sloga, ki po Rudolfu Hercogu organizira vso akcijo, sta izdala posebne znake, ki jih smejo nositi vsi tisti, ki pri tem delu sodelujejo (slika!). Znaki so enobarvni ali pa tudi v barvah trobojnice. Sedaj jih nosijo samo tisti, ki so vsaj enemu nepismenemu kupili abecednik in pisalno orodje, v »tednu nepismenosti« (od 30. oktobra do 7. novembra) jih bodo pa javno prodajali kot znak želje, da bi pismenost postala splošna, ne pa samo nekak priboljšek višjih slojev (»gospode«).

V istem namenu sta se opogumili vasi Repinec in Festinec v križevskem okraju, ki sta pod vodstvom tamošnje organizacije b. HSS kupili zemljišče za novo šolo, ker je bila najemnina v dosedanji hiši previsoka in tudi prostori niso primerni, prava šola pa je oddaljena 8 km. Te vasi so že sedaj najbolj napredne v vsej okolici Križevcev, imajo samo 12 % nepismenih, v Križevcih samih, torej v mestu, pa je 16% nepismenih.

Sicer ni mogoče prerokovati, koliko tekom ene zime pismenost v pravem pomenu besede more napredovati, vendar pa dobra volja je tu in sadovi, čeprav morda skromni, ne bodo izostali. Ob takihle prilikah se nehote vsiljuje vprašanje, kje so tisti širokoustneži, ki hočejo vse šolstvo in vso ljudsko prosveto podrediti državi?

Pravda zaradi koruze

Občinski svet v Babinem polju na Mljetu je ob prevzemu poslov od nekdanje jeftičevske občinske uprave nekoliko pregledal poslovanje občine. Ugotovil je veliko nepravilnost, zlasti v poslovanju s koruzo, ki jo je država dala za prehrano revnega prebivalstva. Zadeva je rastla in slednjič prišla pred državnega pravdnika, ki je proti nekdanjemu županu Jovanu Gjuroviću vložil obtožnico zaradi nezakonitega ravnanja s koruzo — gre za 50 meterskih stotov — in zaradi ponarejanja listin. V vsej okolici je pravda vzbudila veliko pozornost, ker je bil imenovani v dobi vseh prejšnjih režimov tako rekoč gospodar vsega Mljeta, katerega se nihče ni upal dotakniti.

Komisar toži državo

Upokojeni general Joksim Gajič toži državo za nagrado, ker je bil 32 mesecev komisar zelo nacionalnega društva bivših vojakov v Belgradu. Za vsak mesec zahteva 6000 din, skupaj torej 135.000 din. Zastopnik države je na pravdi njegove zahteve odbijal, češ, da je tožitelj čast komisarja prevzel brezplačno, ker vseh 22 mesecev ni zahteval nobene nagrade, sicer pa da je tožba tudi zastarana. Zastopnik tožitelja je te razloge pobijal in predlagal, da se zaslišita bivši notranji minister Žika Lazić in bivši ravnatelj policije v Belgradu Manojlo Lazarević, ki sta tožitelja nagovorila, da je sprejel to mesto in mu obljubila nagrado.

Šole v južni Srbiji

»Politika« je objavila daljši članek o šolstvu in ljudski prosveti v Južni Srbiji. Člankar dr. Toma Smiljanić z navdušenjem opisuje velikanski napredek, ki ga je bila Južna Srbija tudi v tem oziru deležna po vojni. Priobčuje nekaj slik starih šol, ki so bile napol podrte zgradbe, poleg novih, ki so lepe stavbe, o katerih pravi, da so tudi v notranjosti najmoderneje urejene. Sedaj ima Južna Srbija 66 strokovnih šol, 31 moških obrtnih in 35 ženskih obrtnih s 13.200 učenci. Poleg tega 21 srednjih šol z 9296 učenci, 13 meščanskih šol z 806 učenci, dve kmetijski šoli, eno glasbeno šolo, dvoje pravoslavnih bogoslovij in filozofsko fakulteto v Skoplju.

Volitev si žele

Kot odgovor na sklicevanje nekaterih na »oslombo v ljudstvu« je »Hrvatski dnevnik« objavil uvodnik, v katerem odkrito poziva na dvoboj z volitvami, češ, volitve bi šele pokazale, kdo ima »oslombo v ljudstvu«. Pritožuje se nad nekaterimi poslanci po Hrvatskem, ki govore v imenu naroda, pa po mnenju »Hrvatskega dnevnika« nimajo prav nobene pravice do tega. »Danes smo v takem položaju, da uradno kot nekaki predstavniki naroda nastopajo mnogi in mnogi, ki si ne upajo pokazati se v kraju, v katerem jim je priznan mandat. Poglejmo samo primer Milana Baniča, kako bi se njemu godilo, ako bi se pojavil v sušaškem okraju... Taki ljudje si gotovo nikdar ne bodo želeli volitev, ker so volitve za nje stalna nevarnost, da bi kljub vsem metodam ostali brez »mandata«, kar z drugimi besedami pomeni — brez dnevnic. Taki morejo biti tudi »v opoziciji«, ako slučajno in na svojo žalost niso na vladi, pa so še vendar raje »v opoziciji«, kakor pa da bi se lotili kakega rednega dela, ki bi bilo gotovo bolj naporno... Sedaj ponovno slišimo, kako ti in taki ljudje dajejo neke izjave, kako se proti nečemu bore in nekaj zahtevajo. Nismo pa še slišali od njih prve poštene besede in ta bi bila: Na volitve gremo! Enkrat bi se radi srečali pri svobodnih političnih volitvah s takimi »narodnimi predstavniki«. Radi bi videli tiste, ki bi svobodno glasovali za nje, radi bi spoznali tiste, ki bi jim hoteli poveriti zastopstvo.«

Belgrad, 18 okt. m. Upokojena sta Franc Orehek, višji strojevodja, in Franc Utrata, višji tehnik, oba na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

K odkritju spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku

Slovenski fantje v krojih korakajo k odkritju spomenika

Župan na Rakeku, g. Andrej Modic, sprejema spomenik v varstvo

Prisrčen sprejem dr. Stojadinovića na Rakeku

V nedeljo zvečer, na dan odkritja spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru, je prispel z SO ob 20.29 iz Londona in Pariza na obmejno postajo Rakek ministrski predsednik g. dr. Stojadinović. Iz Ljubljane mu je prišel naproti na Rakek g. ban dr. Natlačen. Ko so ljudje zvedeli, da se vrača v domovino dr. Stojadinović, se je zbrala na peronu velika množica ljudi. Na peronu se je pojavil ban dr. Natlačen, ki ga je množica viharno pozdravljala, dekleta v narodnih nošah pa so mu pripela šopek nageljnov. Ko je vlak z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovičem privozil na kolodvor, se je ban ob vzklikanju navdušene množice podal v vagon ministrskega predsednika ter mu čestital ob povratku. Predstavil mu je nato župana občine Rakek Modica Andreja, ki je pozdravil ministrskega predsednika. Nato ga je pozdravil predsednik krajevnega odbora JRZ Mihevc Leopold, gdč. Vidrih Milka pa mu je izročila šopek nageljnov. G. ministrski predsednik se je ljubeznivo zahvalil. Nato je stopil iz vagona in v spremstvu bana ter navdušene množice odšel na peron in skozi vhod kolodvora v park pred kraljevi spomenik, ki je bil ta dan odkrit, kjer se je poklonil velikemu pokojniku, množica pa je ves čas vzklikala viteškemu kralju in kraljevemu domu. Dr. Stojadinović se je potem po istem potu vrnil nazaj v vagon med viharnim pozdravljanjem navdušene množice, med katero je bilo veliko deklet v narodnih nošah.

Gluhonemi svojima dobrotnikoma v slovo

Ljubljana, 18. oktobra.

V vrsto tistih, katerih poklicno delo se je do kraja zaokrožilo in jim sredi jeseni plodonosno dozorelo, sta te dni stopila tudi dva odlična slovenska pedagoga, strokovni učitelj na ljubljanski gluhonemnici Ljubo Dremelj in ravnatelj na isti šoli August Grm. Prvi se je že skromno umaknil v ozadje in nastopil svoj pokoj, drugi pa mu bo v najkrajšem času sledil. Več kot 30 let ju je tesno družila ena sama skrb, posvečena vzgoji gluhoneme mladine, ki z njima ni izgubila samo dveh vzornih učiteljev, temveč vse več: dva svoja res iskrena prijatelja in dobrotnika v najširšem in najglobljem pomenu besede.

Da dajo duška svoji hvaležnosti, so jima nekdanji učenci v soboto zvečer priredili v vrtnem salonu pri Mencingerju odhodnico, ki se ni odlikovala po zunanjem blišču in za lase privlečenih frazah, ampak po čudoviti toplini čustev, ki so lastne samo tistim nesrečnikom, katere je narava prikrajšala za eno največjih dobrin: za dar sluha. Čustva so jim prekipevala na dan, hotela so se razliti v pojoče zvoke, pa so bile kakor raskava dlan, ki boža in ljubi samo v mislih.

Prvi se je priglasil k besedi strokovni učitelj Vinko Rupnik. V svojem govoru je naglašal, da sta slavljenca tako rekoč postavila temelje vsemu današnjemu vzgojnemu prizadevanju v ljubljanski gluhonemnici in da je bilo njuno delo kronano z največjimi uspehi Iskrenim čestitkam, ki jih je izrekel obema, se je pridružil tudi predsednik Društva gluhonemih graver Černe. Namesto v besede, je položil vse svojo dušo v kretnje in spletal z njimi neviden venec slavljencema v zahvalo in v slovo. Polagal je tudi ravnateljevemu namestniku Mirku Dremelju na srce, naj bo gluhonemi mladini enako skrben oče in vodja. Govorila sta še gg. Šturm in graver Sitar. Oba slavljenca sta dobila v dar diplomi, ki jo je z umetniškim okusom izdelal strokovni učitelj Ivan Erbežnik.

Ravnatelj Grm se je vidno ganjen zahvalil za vse čestitke, še posebej pa je izrekel svojo zahvalo dobrotnikom gluhonemih, tako med drugimi predsedn. Podpornega društva gluhonemih dr. Papežu, podpredsedniku Čeponu in veletrgovcu Volku. Naglašal je svoje zadovoljstvo, da po dolgem času spet vidi učence in učenke iz prvih let svojega službovanja, odklanjal pa je hvalo z motivacijo: »Če sem kaj dobrega storil, sem napravil samo svojo dolžnost in to mi je v zadoščenje.«

K besedi sta se priglasila še dva: gdč. Vugova in za mariborsko društvo Sagaj. Gluhonemi prigodničar Bergant je deklamiral lepo pesem, ki je med zbranimi zbudila veselo razpoloženje. Proti koncu je spregovoril še drugi slavljenec Ljubo Dremelj.

V enem so si bili poročevalci časopisov edini: poslovilnim večerom, v katere bi bilo položeno toliko prisrčnosti in tople domačnosti, imajo v svojem poklicnem udejstvovanju le redko kdaj priliko prisostvovati. In zato se jim besede ob pisanju tega poročila prav nič ne zatikajo.

† Padarčič Jože

V zavetišču svetega Jožefa v Ljubljani je po mukepolni bolezni v nedeljo za vedno zatisnil svoje oči daleč znani Padarčič Jože, p. d. »Hiralniški Jožec«. Rodil se je 19. marca 1873 na Pristavci v župniji Št. Jernej. Že od zgodnje mladosti je čutil v sebi veliko veselje do cerkve. Kot 18-letni mladenič je prevzel cerkovniško službo v Hrenovcah, nato pa v Zavetišču sv. Jožefa, kjer je ostal do svoje smrti, to je skoro 34 let. Z denarjem, ki ga je prihranil, je sezidal ter opremil v domači vasi cerkvico in je dal tudi nekaj sveta za vzdrževanje. Koliterim Ljubljančanom in drugim je kot zavetniški »mežnar« pri pogrebu zvonil, gotovo še sam ni vedel. Največje njegovo veselje pa je bilo krasiti oltar, Če si se mu hotel prikupiti, si mu moral reči: »Jože, to je pa res mojstrsko delo.«

Poleg svoje cerkovniške službe je opravljal še stotero drugih poslov. Bil je izučen strojnik. Če kaj ni bilo v redu in so poklicali Jožeta, se je ta prijazno nasmejal in rekel: »No, bomo pa pogledali.« In če je Jože pogledal, je elektrika zopet zasvetila, voda prenehala uhajati, strto okno je dobilo novo steklo, z eno besedo, on je opravljal vsa tista majhna dela, ki jih je toliko v tako veliki hiši, kot je Zavetišče sv. Jožefa in ki jih nikoli ne zmanjka.

Letošnje poletje je začel bolehati za srčno vodenico. Vse hude bolečine je prenašal tako vdano, da bi bil lahko zgled drugim bolnikom. Ko je videl, da se mu bolezen vedno slabša, si je par tednov pred smrtjo še sam pripravil krsto, uredil račun z Bogom in svetom ter mirno čakal, kdaj ga pokliče Večni pred svoj sodni stol. V nedeljo ga je poklicala Kraljica sv. rožnega venca k sebi po plačilo, saj je dolgo vrsto let, kot zavetniški mežnar vsak večer v kapeli zavodski družini naprej molil sv. rožni venec. Še potem, ko ni mogel več na glas moliti, se je udeleževal te skupne večerne molitve, dokler ga niso moči popolnoma zapustile. Naj počiva v miru!

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Minister dr. Krek o dogovoru opozicije

V nedeljo je bil v Kamniku velik shod JRZ, katerega se je udeležilo okrog 3000 mož in fantov. Na shodu, o katerem je obširno poročal »Ponedeljski Slovenec«, so govorili minister dr. Krek, župan iz Komende Štrcin, odvetnik dr. Žvokelj in župan iz Nevelj Novak. Minister dr. Miha Krek se je v svojem govoru dotaknil tudi dogovora med srbsko združeno opozicijo in dr. Mačkom in izjavil:

»Naše stališče bomo Slovenci označili takole: Veliko prahu je prvi hip vzdignil pred enim tednom objavljeni takoimenovani sporazum med srbsko Združeno opozicijo in med voditeljem hrvatskega naroda dr. Mačkom. Toda videti je, da se prah polagoma polega in da hrvatske in srbske reke tečejo mirno naprej.

Kar se načeloma sporazumevanja tiče, je naše stališče, da je v vsakem oziru bolje, ako se med seboj sporazumevajo in sprijateljujejo, nego da bi se med seboj sovražili in klali. In v vsaki državi je treba vse storiti, to zahteva življenje, kar ne nasprotuje temeljnim državnim idejam, da vlada v njej sloga, prijateljstvo in pravo bratstvo.

Slovenci pri sklepanju sporazuma hrvatskih in srbskih opozicionalnih strank niso sodelovali, ker jih nihče ni povabil niti pritegnil h kakim posvetovanjem in sklepanjem. Zato mi lahko najbolj mirno in najbolj objektivno govorimo o tem zadnjem opozicijskem aktu sporazumevanja.

Prvič: Srbske opozicionalne stranke ne predstavljajo srbskega naroda, ker absolutno nimajo v njem večine. To so zgovorno pokazale zadnje občinske volitve. To dejstvo pa ne samo, da zmanjšuje ugled in važnost sporazuma, nego spravlja ob veljavo celo njegove temelje.

Drugič: Gospodje od opozicije pozabljajo na dejstvo, ki ga mora upoštevati vsaka realna politika, da se sedanja Ustava ne more in ne sme spremeniti, dokler ne postane naš mladi kralj polnoleten, to se pravi, dokler ne dobi vse vladarske oblasti v svoje roke in z narodom svobodno vlada po ustavnih in narodnih zakonih. Tako dolgo se Ustava ne bo spremenila, to je tako gotovo kakor Amen v Očenašu.

Tretjič: Treba je naglasiti, da še ta opozicionalni sporazum večine Hrvatov in manjšine Srbov ni nikak sporazum o notranji ureditvi države, kar vendar predstavlja že od nekdaj glavno zahtevo radičevskih mas na Hrvatskem. Hrvatska večina in srbska manjšina sta se sedaj samo sporazumeli, da se hočeta še nekdaj pozneje sporazumevati. Končnega sporazuma torej še ne marajo dovršiti, pač pa hočejo takoj na vlado, hočejo dobiti vso oblast v svoje roke.

Apetit po oblasti torej raste. Do sedaj so zahtevali vso blast zase JNS, da bi zopet palili in žarili po vsej državi, preganjali, zapirali in streljali. Njihova slaba dela še niso pozabljena. Ves naš narod je enodušno proti povrnitvi nasilja in pofizma.

Drugi aspirant na oblast je sedaj novopečena koalicija večine Hrvatov in manjšine Srbov. Njihovi izgledi pa so enaki ničli.

Pač pa smatram, da je sedaj prišel čas, da sedanja vlada, ki je zadnje dni tudi v zunanjepolitičnem oziru demantirala vse tako visoko nakopičene laži nasprotnikov, kmalu po temeljitem posvetovanju izgradi, izzida naše banovine. Naj se v banovine dekoncentrira in decentralizira vse, kar ni proti ustavi. In vsi bodo s tem samo dobili, nič izgubili. Tu je sedaj teren za zdrav, trezen, pameten in realen sporazum!

Znani strokovnjak za konje konjeniški polkovnik g. Vladimir Seunig je sedaj na Poljskem, kjer si ogleduje na vabilo poljske države najbolj važne vojaške in zasebne žrebčarne. Gornja slika kaže g. polkovnika (drugi od leve) v družbi poljskih in litvanskih častnikov. V ozadju žrebčarna.

Zborovanje slovenskih skavtov

Ljubljana, 18. oktobra.

V nedeljo so imeli svoj 15. redni letni občni zbor slovenski skavti in sicer zastopniki članov in članic iz vse banovine. Občni zbor so počastili s svojo navzočnostjo tudi zastopnik gosp. bana prosvetni šef prof. Lovro Sušnik, za mestnega župana dr. Ivo Frelih, zastopnik referenta za telesno vzgojo pri banski upravi gosp. Pleničar ter drugi zastopniki. Skupščino je vodil starešina arh. ing. Pengov, ki je predlagal vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kralj. Vis. knezu-namestniku Pavlu, ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču ter ministroma za telesno vzgojo in prosveto, kar je bilo soglasno sprejeto. Starešina je naglašal, da stopa slovenska skavtska župa letos v 15. leto svojega obstoja in zato priredi prihodnje leto velik vseslovanski skavtski tabor, ki bo dostojna proslava tega jubileja. Tabor bo v Mednem pod Šmarno goro.

Prosvetni šef prof dr. Sušnik je pozdravil zborovalce v imenu gosp. bana ter je naglasil, da ima skavtizem krasno nalogo in lepe ideale, ki so vredni vsakih žrtev. Izrazil je željo, da bi skavtizem čim lepše uspeval. Enake želje sta izrazila tudi gg. Pleničar in dr. Frelih. Za lepe besede se je vsem govornikom zahvalil pomočnik starešine gosp. Josip F. Knaflič. Odboru je bila soglasno izrečena razrešnica. V novi odbor je bila izvoljena soglasno lista: starešina ing. Ivan Pengov, njegova namestnika gospa Vid Novakova in gosp. Fr. Knaflič, načenik cand. ing Dobrinovič Božidar, načelnica Stana Brezarjeva, tajnika stud. ing. Mano Seifert in Vera Knafličeva, blagajnik Franci Erjavec in gospodarica Stana Mohorič. Izvoljen je bil ponovno stari nadzorni odbor, v župnem svetu pa bodo zastopniki vseh treh ljubljanskih stegov, častno razsodišče in odposlanci za zvezno skupščino.

Pri predlogih je bil izvoljen odbor, ki naj pripravi vse potrebno za vseslovanski tabor. Načelnik tega odbora je ing. arh Mitja Švigelj, pomagajo mu pa znani skavtski delavci. Ob zaključku je spregovoril še zastopnik glavne uprave gosp. Julij Skočir, ki je pohvalno naglasil požrtvovalno delo slovenske skavtske župe ter pojasnil težave, ki jih ima glavna uprava v Belgradu.

Zopet avtomobilska nesreča v Slov. Konjicah

Cesta Maribor-Celje napravi v Slov. Konjicah pravokotni ovinek med Cotlovo, Domitrovičevo in poštno hišo. Že sicer tesen prostor se še zoži radi potoka, ki teče po sredi trga. Tako se na tem preostrem ovinku stalno dogajajo lahke, težke in celo smrtne avtomobilske nesreče. Pred kratkim je neki tovorni avto podrl del železne ograje. V nedeljo pa se je spet zgodila težja prometna nesreča, pri kateri je trpelo tudi človeško zdravje. Neki osebni avto se je pred Cotlovo hišo zaletel v cestno ograjo, hoteč se ogniti kolesarju. Sunek je bil tako močan, da je avto odbilo. Vozilo se je zaokrenilo in treščilo v Leskovškovo hišo. Kolesar sam je tudi padel, vendar tako srečno, da ni prišel pod avto. Pri padcu se mu ni ničesar zgodilo. Pač pa je avto kolo popolnoma zdrobil. V avtomobilu sta bili dve dami, ki sta bili ranjeni na obrazu. Pretrpeli sta tudi veliko strahu. Poškodbe niso bile težke. Šli sta v Cotlovo trgovino, kjer so jima nudili prvo pomoč. — Zapovrstjo se ponavljajoče lažje in težje nesreče na tej prometni cesti Maribor-Celje kar vpijejo po prestavitvi ceste iz trga. Prvenstveno je treba na tej cesti napraviti zboljšavo ovinkov ravno v Konjicah. Nameravani odcep ceste pri Brudermanovi gostilni je treba takoj izvesti pred vsemi drugimi deli na tej cesti. Ponavljajoče se nesreče so zahtevale že preveč škode na človeškem zdravju in ljudski imovini. Zato naj cestna oblast pripravljalna dela kar moč pospeši.

Večji učinek

Nova biološka raziskovanja so dognala, da razni glivicam slični organizmi povzročajo srbež, tvorbo prhljaja in izpadanja las. To dejstvo se je takoj praktično uporabilo pri Trylisinu, **KER TRYLISIN VEDNO VZPOREDNO KORAKA Z VEDO.** Trylisinu je sedaj dodana posebna substanca, ki osvobojuje teme in lase teh škodljivcev, ki stalno ogrožajo Vaše lase. Trylisin je vsled tega še učinkovitejše in popolnejše biološko sredstvo, ki hrani, krepi in vzdržuje Vaše lase zdrave, odstranja prhljaj in preprečuje izpadanje las.

Izjava siromaka, ki mu je voda vse vzela

Ni res, da je Sokol v Sv. Križu prejel kakršnokoli zbirko, ki je bila v Brežicah nabrana za Strgarja Franceta. Prav tako ni res, da je Sokol v Sv Križu razdelil med svoje člane in prijatelje zbirko, namenjeno Strgarju Francetu. Neresnično je nadalje, da so dobili člani in prijatelji Sokola v Sv. Križu to, kar bi moral dobiti Strgar Franc. Končno pa tudi ni res, da je Sokol v Sv. Križu dal Strgarju Francetu iz neke zbirke, za njega darovane, 20 din.

Res je marveč nasprotno, da za Strgarja v Brežicah sploh ni bila nabrana nobena zbirka, ki bi bila poslana Sokolu v Sv. Križu. Res je tudi, da je Sokol v Sv. Križu dobil le zbirko Sokola v Brežicah, ki je prispela med prvimi zunanjimi podporami po povodnji. Nadalje je resnično le to, da je Sokol v Sv. Križu razdelil med svoje člane samo ono podporo, ki jo je prejel od Sokola v Brežicah, toda ne za Strgarja, marveč za svoje člane. Končno pa je resnica samo ena, namreč, da Strgar sploh ni član Sokola v Sv. Križu in da mu zato Sokol od svoje skromne zbirke tudi ni mogel dati nobene podpore.

Sokolsko društvo Sv. Križ pri Kostanjevici.

Drobne novice

Koledar

Torek, 19. oktobra: Peter Alkont., spoznavalec; Etbin, opat. Ščip ob 22.47. Herschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† Gospa **Ana Steska**, vdova po višjem davčnem inspektorju, je po kratkem trpljenju, v 82. letu starosti, preteklo nedeljo mirno v Gospodu zaspala. Pogreb bo danes ob ½3 popoldne iz hiše žalosti v Idrijski ulici 22 na pokopališče pri Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je umrl **Josip Frank**, sodni poduradnik v pokoju. Pogreb bo v sredo ob ½3 pop. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† V Zgornjem Blatu pri Šmarju je umrl posestnik g. Šerjak Anton v starosti 88 let. Bil je mož strogo katoliških načel ter je v tem duhu tudi vzgojil svojo številno družino. Umrli je bil najstarejši brat pred leti umrlega gosp. Šerjaka Jerneja. Naj v miru počiva!

Osebne vesti

= **Poročila** sta se včeraj na Brezjah g. Edvard Mesesnel, mlinski tehnik in poslovodja, in gdč. Marica Kvas, poslovodkinja v Studencih pri Mariboru. Obilo sreče.

= **Iz vojaške službe.** Napredoval je v čin podporočnika vštevši od 1. oktobra t. l. narednik Armin Grad; prevedena sta v aktivni službi zrakoplovni stotnik II. razreda Pavle Dominko za inž. stotnika II. razr. zrakoplovno-tehnične stroke in v rezervi rez. peh. poročnik Bogdan Rašeta v veterinarsko stroko; upokojena sta peh. polkovnik Vladimir Jemrič in orožniški stotnik I. razr. Josip Katič in odlikovan je z redom sv. Save III. razr. strojni podpolkovnik mornarice Miroslav Dobrovnik. Izpit so opravili za čin aktivnega stojnega podporočnika mornarice mornariški narednik strojne stroke Ivan Capek, Viroslav Hero, Mirko Megušar in Ivan Župan.

Za preproge trajna
SMYRNA VOLNA
Toni Jager, Kongresni trg 1 - Ljubljana.

— **Slovensko društvo** je bilo ustanovljeno pred tednom dni v Ljubljani. Ker »Slovenec« ni bil vabljen na ustanovni občni zbor, posnemamo po drugih listih, da so bili v upravni odbor novega društva izvoljeni gg.: Franc Albreht, dr. Bevk Jože, dr. Furlan Boris, Jeršič Miro, Kocbek Edo, prof. Koblar Franc, Mencin Rudolf, dr. Mrak Anton, dr. Slodnjak Anton, Sovrè Anton, dr. Šolar Jakob, Udè Lojze, dr. Vogelnik Anton, Žigon Joka, dr. inž. Žumer Matija; za namestnike: dr. Brecelj Marjan, Hartman Lojze, Košak Vinko, Vodnik France, dr. Zwitter Franc ;v nadzorstvo: dr. Lončar Dragotin, dr. Regali Josip, primarij dr. Josip Pogačnik, Veselko Maks in dr. Alojz Vertačnik.

— **Seja vodstva JNS v Belgradu.** Vodstvo JNS je imelo preteklo nedeljo v Belgradu sejo, o kateri je bilo izdano naslednje poročilo: »Izvršni odbor JNS je imel skupno s senatorji in narodnimi poslanci pod predsedstvom predsednika stranke Petra Živkoviča 17. oktobra dopoldne in popoldne sejo, na kateri je razpravljal o stališču stranke glede na politični položaj, ustvarjen s poslednjimi dogodki. JNS presoja, kakor vedno doslej, vse politične akcije v našem narodnem in državnem življenju s svojega neomajnega stališča jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva. V debati se je pokazalo popolno soglasje v stranki.«

— **Zveza kmečkih fantov in deklet** je imela preteklo nedeljo občni zbor, na katerem je bil izvoljen dosedanji odbor. Predsednik je Ivan Kronovšek, podpredsednika Tine Janhar in Jože Tomažič, tajnik France Hočevar, njegov namestnik Drago Košmrlj, blagajnik Jakob Škrabar, njegov namestnik Milan Majcen. Na občnem zboru je bila sprejeta resolucija, naj člani, ki se aktivno udejstvujejo v društvih kmečkih fantov in deklet, v času tega svojega udejstvovanja ne sprejemajo funkcij v političnih strankah.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— *V poročilu o odkritju spomenika kralju Aleksandru na Rakeku* v »Poned. Slovencu« je pomotoma izostalo ime g. Hermana Jožeta, ki je ustvaril vso dekorativno zamisel na slavnostnem prostoru samem. Poleg spomenika in ureditve parka je vsa ta dekorativna okrasitev silno povzdignila slavje, ker je bila enotna in res originalna. Vse njegovo delo in ves njegov trud sta poplačana s tem, da so mu številni gostje izrazili svoje priznanje.

— **Opozorilo trgovskim krogom in ostali javnosti.** Med nepoučenimi krožijo netočne vesti o višini povišanja plač državnim uslužbencem, ki stopi v veljavo dne 1. novembra t. l. Oblastni odbor Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev daje tem potom v vednost in blagohotno upoštevanje ugotovitev, da znaša ta povišek pri največjem številu državnega uslužbenstva od 50—150 din mesečno in le redki uslužbenci (s številno družino) dobe do 200 din mesečnega poviška. — Oblastni odbor UJNŽB, Ljubljana.

— **Natečaji.** Ministrstvo vojske in mornarice bo sprejelo petnajst zdravnikov za splošno zdravilstvo in magistrov pharmacije v aktivno službo v vojski, da izpopolni z njimi sanitetno stroko z aktivnimi sanitetnimi in lekarniškimi častniki. Rok za prošnje je 1. november t. l. — Dalje je razpisanih petnajst mest za diplomirane pravnike kot uradniški pripravniki v VII. pol. skupini. Prošnje je predložiti do 30. oktobra t. l. — Štab divizijske oblasti v Osijeku in štab moravske divizijske oblasti v Nišu sprejme po enega gradbenega inženerja in štab I. armijske oblasti enega gradbenega inženerja in enega arhitekta. — Končno bosta sprejeta v mornarico dva strojna- ali elektroinženerja in kandidata, ki sta dovršila strokovno srednjo tehnično šolo. — Sprejemni pogoji za vsa prednavedena razpisana mesta so razvidni iz »Službenega vojnega lista« stran 1299 do 1312, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih vojnih okrožjih in na vseh orožniških postajah.

— **Pod pokroviteljstvom propagandnega komiteja internacionalne razstave v Parizu** organizira Generalna direkcija drž. železnic svojo poslednjo ekskurzijo na pariško razstavo z odhodom iz Ljubljane 31. oktobra ob 1.40. Program te ekskurzije je sestavljen tako, da udeleženci obenem posetijo francosko metropolo in svetovno razstavo, katere uspeh pritegne vedno več obiskovalcev in to po zelo ugodnih cenah. Število obiskovalcev je prekoračilo 20,000.000, a dnevni obisk beleži približno 300 do 450 tisoč obiskovalcev, kar predstavlja število prebivalcev kakega večjega mesta. Za časa bivanja v Parizu si ogledajo organizirani metropolo z avtokari in to pod strokovnim vodstvom, celodnevni sprehod po razstavi, kakor tudi izlet v Versailles. Cena tega potovanja (ki obsega vožnjo do Pariza in nazaj, ogled Pariza in razstave, izleti v okolico, stanovanje, zajtrk in en obrok v Parizu) znaša z odhodom iz Ljubljane 1560 din. Povratek te ekskurzije je v Ljubljano dne 8. novembra ob 4.17. Za vsa natančna pojasnila se je obrniti na društvo »Putnik«, ki je v vsakem večjem kraju na svetu.

— **Tečaj za francosko trgovsko korespondenco.** Francoski institut bo otvoril v ponedeljek, 25. oktobra, tečaj za francosko trgovsko korespondenco, ki bo na Trgovski akademiji Bleiweisova cesta 8. Interesenti naj se prijavijo pismeno ali ustno Francoskemu institutu, Narodni dom, ali pa tudi služitelju Trg. akademije. Ukovina znaša mesečno 15 din.

— **Poznavalci** presojajo kavo po okusu in aromi — ne pa po vsebini kofeina. Tako n. pr. najbolj poceni kava sveta (Liberia-Robusta) vsebuje 2- do 3-krat toliko kofeina, kakor pa fina kava Costarica. — Kava Hag, katera je sestavljena samo iz zbrano najfinejših vrst, je oproščena kofeina — njeno kvaliteto, njen okus in njeno aromo pa cenijo poznavalci v 51 deželah sveta.

— **Krojni tečaj** s šivalno prakso v damskem salonu J. Kumelj, prične 26. oktobra. Uspeh zajamčen! Cena tečaja 250 din. Prijave: Židovska ulica 3-III, Ljubljana.

— **Lovska psica se je zgubila** v nedeljo, 17. t. m. v smeri Homec-Ljubljana. Psica je resavka, sive barve z rujavimi lisami, sliši na ime »Sora«. Najditelj naj jo odda proti nagradi **dr. Rantu, Ljubljana, Nebotičnik.**

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Ljubljana

Ljubljana, 18. oktobra 1937.

Gledališče

Drama: Torek, 19. oktobra: Zaprto. — Sreda, 20. oktobra: Julij Cezar. Red Sreda. — Četrtek, 21. oktobra: Tarelkinova smrt. Red Četrtek.

Opera: Torek, 19. oktobra: Zaprto (generalka). Sreda, 20. oktobra: Linda di Chamounix. Premiera. Premierski abonma. — Četrtek, 21. oktobra: Amaconke. Red A. — Petek, 22. oktobra: Zaprto. (Gostovanje v Celju: Evangeljnik.)

Predavanja

Liebertovo predavanje »Vzgoja na razpotju« (Die Erziehung am Scheidewege), ki ga priredi »Pedagoško društvo v Ljubljani«, bo jutri, v sredo, 20. t. m. ob 18 v mineraloški predavalnici univerze. Iskreno vabljeni!

Fantovski odsek Šiška. Drevi ob 8 vsi v samostansko dvorano, kjer bo skioptično predavanje »Moje bivanje na Poljskem in Slovaškem«. Predava br. France Slapšak. Vabljeni starši in prijatelji naših članov.

Prireditve in zabave

Frančiškanska prosveta uprizori drevi ob 8 v novi frančiškanski dvorani na svojem VI. rednem prosvetnem večeru dve veseli igri: satiro »Uspeh« in burko »Kdo je blazen?« Dvorana bo kurjena. Sedeži v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži. Člani z legitimacijami imajo običajni popust.

Sestanki

Jegličevci! Drevi ob 8 bo v dvorani Rokodelskega doma redni letni občni zbor društva »Jeglič«. Vse v Ljublani in okolici bivajoče tovariše vabimo, da se občnega zbora gotovo udeleže. Po društvenem občnem zboru bo ustanovni občni zbor podporne zadruge »Jeglič«. Odbor.

Dekliški odsek prosvete Ljubljana - mesto ima drevi točno ob 8 prvi redni sestanek v društveni sobi Beethovnova ul. 7. Tovarišice kakor tudi novinke prisrčno vabljene.

Dekliški krožek prosvetnega društva Trnovo vabi vse članice na redni sestanek drevi točno ob 8 v prosvetnem domu.

Fantovski odsek Ljublana - mesto. Vse fante obveščamo, da bo od danes naprej vsak torek od 8—9 telovadba v telovadnici realne gimnazije na Poljanah.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

V nedeljo 17. t. m. se je zgubila na Rakeku moška zapestna ura. Pošten najditelj naj jo vrne proti nagradi v upravo »Slovenca«.

V proslavo misijonskega praznika

priredita DšV in Unio Cleri za ljubljansko škofijo *veliko misijonsko prireditev*, ki bo v frančiškanski dvorani.

Sobota, 23. X. ob 5. pop. — Za višješolce in akademike: 1. Nagovor g. univ. prof. dr. Lamb. Ehrlicha. 2. Fr. Kunstelj: Gospod, pokliči delavce! Deklamacija. 3. 4 misijonske pesmi za mešani in moški zbor. Poje akad. cerkveni pevski zbor. 4. H. Faffin: Za misijone! Misijonska igra v dveh dejanjih. Režija dr. Franc Baje.

Nedelja, 24. X. ob pol 11. dop. Za ostalo mladino: 1. Nagovor p. Krizostoma Sekovaniča OFM. 2. Fr. Kunstelj: Gospod, pokliči delavce! Deklamacija. 3. Nastop Lichtenturnovega zavoda. (Pozdrav, rajanje, zborna deklamacija, otroška igrica.) 4. H. Faffin: Za misijone! Misijonska igra v dveh dejanjih.

Nedelja, 24. X. ob 20. Za širšo javnost: 1. Govor g. univ. prof. dr. Lamb. Ehrlicha. 2. Fr. Kunstelj: Gospod, pokliči delavce! Deklamacija. 3. Misijonske pesmi poje akad. cerkveni pevski zbor. 4. Nastop Lichtenturnovega zavoda. 5. H. Faffin: Za misijone! Misijonska igra v dveh dejanjih. Režija dr. Franc Baje.

Vstopnina: Za soboto pop. in nedeljo dop.: sedeži in stojišča po 2 din. Za nedeljo zvečer: sedeži po 10, 8, 6 in 4 din, stojišča po 2 din. — Vljudno vabljeni!

† **Sv. maša zadušnica za pok. go. Amalijo Šimenc** z Grada se vrši v petek, ob 7 zjutraj, pri sv. Jakobu.

† **Uspela razstava šempetrskih gospodinj.** Poročali smo o pripravah ljubljanskih šempetrskih gospodinj za svojo razstavo. »Ponedeljski Slovenec« je včeraj poročal o velikem moralnem uspehu, ki so ga gospodinje s svojo razstavo dosegle. Obisk razstave je bil izredno velik ter ni manjkalo tudi raznih odličnikov, ki so razstavo s svojo navzočnostjo počastili. Razstavljeni so bili zelo okusni kuhinjski izdelki, fino pecivo, dalje ženska ročna dela, sokovi, mezge in podobno, kar so vse napravile šempetrske gospe in dekleta v svojih tečajih. Pohvaliti moramo tudi zelo okusni aranžima ter razstave. Vrlim šempetrskim ženam naj veljajo naše čestitke!

Srajce, kravate, Karničnik, nebotičnik.

† **Davčne napovedi za odmero zgradarine** za davčno leto 1938 se morajo vložiti v času od 1. do 30. novembra 1937. Ljubljanska davčna uprava je izdala tozadevni poziv, ki je nalepljen na uradni deski.

† **Najnovejše**, po strokovnjaku izpolnjene tiskovine za vlaganje letošnjih zgradarinskih prijav, se dobe za ceno 1 din v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Istotam se dobi za znižano ceno 15 din še nekaj izvodov knjižice »Zgradarina«, v kateri so zelo praktični nasveti in vzorec za sestavo zgradarinskih prijav kakor tudi vzorci za vse druge potrebne vloge v zgradarinskih zadevah in pa ključi za preračunavanje dopolnilnega davka, zamudnih obresti, izločitev mestni davščin itd.

Prav dobro in poceni
Vas bova postregla s pravkar prispelim blagom za obleke, kostume in plašče. Moderni vzorci! Pričakujeva Vas
BRATA VLAJ, Wolfova ul. 5

† **Živahen nedeljski promet.** Lepa, topla in sončna nedelja je izvabila ljubljansko prebivalstvo na razne izlete v hribe in okolico. Izredno živahen je bil železniški promet proti Rakeku, kjer je bilo v nedeljo svečano odkritje spomenika kralju Aleksandru Zedinitelju. Po podatkih ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani se je tja odpeljalo do 2000 ljudi z raznih postaj od Ljubljane do Rakeka. Na Dolenjsko stran je krenilo do 600 potnikov-izletnikov, ki so bili namenjeni na razne trgatve v dolenjske gorice. Močan je bil promet tudi proti Zidanemu mostu. Tja se je odpeljalo do 1800 oseb z raznimi vlaki. Samo popoldanski vlak ob 13.30 je vozil 800 izletnikov, ki so bili namenjeni do bližnjih izletniških točk. Velik je bil promet tudi proti Kamniku, kamor se je odpeljalo 1000 izletnikov, največ popoldne. Jutranji promet na Gorenjsko je bil slab. Izletniški vlak ob 5 zjutraj je vozil samo do 150 izletnikov. Velik naval je bil na prvi jutranji potniški vlak, s katerim se je odpeljalo do 1000 potnikov, pa tudi opoldanski in popoldanski vlak na Gorenjsko sta bila močno zasedena, vselej do 500 izletnikov. Z ljubljanskega glavnega kolodvora se je v vse smeri odpeljalo v nedeljo do 7500 potnikov.

Dr. Šavnik
ne ordinira od 20. okt. do 3. novembra

† **Spomin na mostiščarje.** Posestnica na Igu 22 Frančiška Štrumbelj je prodala v Kanadi bivajočemu posestniku iz Iške vasi 10 Alojziju Platnarju večji kompleks njiv, spadajočih pod k. o. Studenec in Iška vas za 120.000 din. Pridržala pa si je v svoji lasti nekatere parcele, njive in travnike, ki nosijo med domačini prav originalna imena. Tako se nekatere njive imenujejo »Veliko Mostišče«, kar je pač spomin na mostiščarje.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Zastrupljenje z gobami. Take in enake novice beremo v našem časopisju sedaj v gobarski sezoni dnevno. Teh nesreč so ljudje sami krivi, ker lahkomiselno ali zaradi nepoznanja gob nabirajo neužitne. Sedaj, ko imamo v slovenskem jeziku strokovnjaško pisano in s podobami vseh užitnih in strupenih gob v naravnih barvah opremljeno knjigo, je vsakomur mogoče, da se temeljito seznani z gobami. Ker je goba postala zaradi krize hrana najširših plasti naroda, ki se v velikih množinah izvaža in konservira tudi za domačo porabo, bi morali posvečati temu vprašanju večjo važnost. Knjiga *»Naše gobe«*, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob, katero je spisal strokovnjak Ante Beg, obsega 60 strani navodil za spoznavanje užitnih in strupenih gob, kako rastejo, kako jih nabiramo, sušimo in kako pripravljajo naše kuharice okusna jedila iz gob. Knjiga ima 75 barvanih slik po naravi in stane vezana 50 din. Dobe se pa slike tudi same zase nalepljene na karton za nazorni pouk, cena 100 din. Naše geslo mora biti: *V vsako hišo knjigo »Naše gobe«.*

Celje

c *Otvoritev gledališke sezone v Celju.* Gledališka družina otvarja letošnjo sezono s Kranjčevim »Detektivom Meglo«, komedijo v 3. dejanjih. — Predstava bo v nedeljo, 24. t. m. ob pol 4. pop. v Mestnem gledališču. — Predprodaja vstopnic v Tiskovni zadrugi.

c *Drevi ob 8. bo v hotelu »Evropa«* občni zbor Družabnega kluba v Celju. Udeležba je za vse člane obvezna. Vljudno vabljeni vsi tisti, ki nameravate tudi letos posečati redne družabne večere.

c *Cerkvena slovesnost v Tremerjih.* V nedeljo je bila v Tremerjih služba božja, kakor običajno vsako leto na čast cerkvenemu patronu sv. Luki, ki jo je opravil p. Vilko Novak. Tremerčani se vedno vesele tega dneva, ko pride med nje duhovnik. Lepo je bilo tudi v nedeljo, vendar je nekaj motilo verski čut dobrih Tremerčanov. Ko so šli ljudje v cerkev, je nekaj ljudi delalo ob cesti dežka dela. Tudi delavci, ki se ves teden trudijo, bi lahko v nedeljo počivali in ne oskrunjevali Gospodovega dne.

c *Opozarjamo na razglase mestne občine celjske*, ki razpisuje veliko oddaj kleparskih, pleskarskih, zidarskih del na javnih poslopjih v Celju.

c *Proslava 50 letnice kovaškega veterana.* V nedeljo je bila pri Združenju kovačev v Celju izredna proslava. Predsedniku združenja, kovaškemu mojstru g. Ignacu Jeklu, je bila izročena umetno izdelana častna diploma za njegove zasluge 50 letnega delovanja pri združenju. Gospodu Jeklu, ki je najstarejši član združenja in že 50 let mojster, iskreno čestitamo.

c *Nesreča ne počiva.* Pod tem naslovom smo poročali v soboto, da je podrl reševalni avtomobil iz Celja 62 letno ženo kaznilniškega upravitelja Straka Josipino. Povozil je ni reševalni avtomobil gasilskega društva, pač pa neki drugi avtomobil, katerega uporabljajo v Celju v slične namene.

c *Umrli sta:* Petek Marija, 66 letna vdova po mizarskem mojstru v Gosposki ulici 9, in v celjski bolnišnici 38 letna žena delavca iz Sv. Lovrenca pod Prežinom Gorjup Frančiška. Naj v miru počivata!

Samoprodaja za Ljubljano: Franc Golob
„ za Maribor: Pinter in Lenard

Maribor

m **Lov — važen činitelj tujskega prometa.** Tujsko-prometna zveza v Mariboru je naprošena, da organizira v mariborskem okrožju nekoliko lovov večjega obsega za skupino 30 lovcev iz Berlina. Naša lovska društva v Mariboru, Ptuju, Ljutomeru in Murski Soboti so prav rada obljubila svoje sodelovanje, tako da bo za lovske goste iz Berlina pripravljenih konec oktobra več bogatih lovov. Več nemških skupin je dosedaj lovilo že v Karavankah in Julijskih Alpah ter v velikih hrvaških in bosanskih revirjih. Kakor kaže, postaja naš lov upoštevanja vreden činitelj v tujskem prometu.

m **Solnograški Mozartov kvartet** bo nastopil v Mariboru s svojim koncertom v sredo, dne 20. t. m. v kazinski dvorani. Na sporedu so kvarteti Mozarta, Teodorja Bergerja in Antona Dvoraka.

m **Slaba hmeljska kupčija v dravski dolini.** Letos je v dravski dolini hmelj izredno lepo obrodil; pridelovalci hmelja se pa nič ne hvalijo z letošnjo kupčijo ter so še velike zaloge hmelja ostale neprodane.

m **Prihodnja premiera** v mariborskem gledališču bo v soboto. Uprizori se slovito Calderonovo delo »Sodnik Zalamejski« v Župančičevem prevodu in Kovičevi režiji.

Prva mariborska prodajalna in izposojevalnica klavirjev **M. Bäuerle**
Gosposka 56, priredi oktobrsko ugodnost. Vsi v tem mesecu na posodo vzeti klavirji preidejo v last izposojevalcev, kadar doseže plačana najemnina višino cene. Prost ogled. Najemnina 80—150 din mesečno.

m **Davčne zadeve.** Razpored pridobnine, davka na poslovni promet in davka na luksus za leto 1937, je razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancem pri tukajšnji davčni upravi (soba št. 5) v času od 18. do 23. oktobra. O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

m **Za čas vpoklica rekrutov, t. j. v** dnevih 29. in 30. oktobra je policija imetnikom gostilniških obratov in zasebnikom prepovedala točenje in prodajo alkoholnih pijač vpoklicanim vojakom. Rekruti in njihovi spremljevalci tudi ne smejo nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopki te naredbe bodo strogo kaznovani.

Grajska klet oddana. Mestna občina je oddala Grajsko klet v najem g. Kendi, bivšemu lastniku Bleda. G. Kenda namerava Grajsko klet docela renovirati ter otvoriti v njej restavracijski obrat.

m **Dolg mu je povrnil z nožem.** Pri Sv. Križu nad Mariborom je pos. sin Kristl Harih med kožuhanjem terjal svojega prijatelja vpričo drugih ljudi za 1600 din, katere mu je dolgoval. Ta terjatev vpričo vseh je dolžnika tako razjezila, da je navalil na Hariha z nožem ter mu prebodel pljuča.

Gledališče

Torek, 19. oktobra ob 20: »Najlepša ideja tete Olge«. Red C.

Sreda, 20. oktobra: Zaprto.

Četrtek, 21. oktobra ob 20 »Revizor«. Red A.

Obrtno sodišče

Odškodnina za čas bolezni. Po § 219 obrtne postave ima službojemalec — ne nameščenec, za tega veljajo drugi predpisi — pravico do polne plače največ za teden dni, če je zbolel in če si ni bolezen naklonil nalašč ali z veliko malomarnostjo, razen tega pa mora biti dotični delojemalec najmanj 14 dni zaposlen pri tem podjetju. Odškodnina mu pripada v vsakem slučaju, tudi če dobiva hranarino od Okrožnega urada, česar pretežna večina delodajalcev, celo renomirane tvrdke, nikakor nočejo upoštevati; če je delojemalec bolan več kakor teden dni, dobi plačo samo za delovne dni prvega tedna, torej samo za 6 dni, ker je v enem tednu sigurno ena nedelja vmes, ali samo za 5 ali 4 dni, če bi bil vmes eden ali dva praznika. Postava sicer ne govori o nedeljah in praznikih, pravi le »teden dni«, vendar so sodišča upeljala prakso, da prisojajo delojemalcu odškodnino tekom »tedna dni« samo za tiste dneve, ko so njegovi zdravi tovariši pri istem podjetju dejansko delali. To je gotovo tudi smisel postave, kajti ne bi bilo prav, da bi človek — čeprav bolan — dobil plačo tudi za one dneve, ob katerih ne bi bil nič zaslužil, če bi bil tudi zdrav. Vendar je pa še mnogo delojemalcev, ki zahtevajo za sedem dni odškodnino, ti si pač po svoje tolmačijo postavo in pri tem nič slabega ne mislijo in iščejo svojo pravico. Naravnost smešna ali »zafrkljiva« je naslednja interpelacija: Če je delojemalec bolan 11 dni, mu ne pristoja sploh nikaka odškodnina, tudi ne za delovne dni prvega tedna, češ, da postava govori le o »tednu dni«. Seveda pove sodišče delodajalcem, da tako tolmačenje ni pravilno.

Ne zadostuje pa, da je bil delojemalec v zadnjih mesecih zaposlen pri isti tvrdki skupaj najmanj 14 dni, ampak mora službeno razmerje trajati najmanj 14 dni neposredno pred obolelostjo. Praktičen slučaj je tale: Tožnik je v tožbi zatrjeval, da je bil od 3. aprila do 23. julija zaposlen kot delavec, da je bil od 21. do 28. junija bolan in je zahteval s tožbo od tvrdke boleznino za šest delovnih dni. Pri razpravi se je dokazalo, da je tvrdka vsem delavcem, torej tudi tožniku pravilno odpovedala za 9. junij in so tega dne tudi prenehali z delom; tvrdka je tudi prijavila Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, da so delavci tega dne iz dela izstopili. Čez nekaj dni je tvrdka zopet dobila delo, rabila je delavce, dne 16. junija jih je nekaj sprejela, med temi tudi tožnika, ki je sedem dni poprej izstopil. Tvrdka se je branila plačati boleznino, ker tožnik ni bil neposredno pred obolelostjo najmanj 14 dni v službi, marveč samo 5 dni. Sodišče je upoštevalo ta ugovor in izreklo, da tožniku ne pritiče boleznina, ker ni bil še 14 dni v službi. Žal, da se tožnik ni pritožil čez to sodbo, da bi bila govorila tudi II. instanca.

Gospodarstvo

Cene bencina in kartel

Prejeli smo: Z veseljem je sprejela javnost vest, da se je odločila država pospeševati motorizacijo države z znižanjem carine na avtomobile in bencin. Povišanje trošarine nafti za minimalno stopnjo 20 par ni bila tako občutna, ker se je obstoječa cena izpremenila vsega na 3.80 din do 4 din. Na splošno presenečenje pa je bencinski kartel po tem povišanju trošarine znižal ceno nafti na 3.10 din, toda samo v nekaterih krajih Slovenije. Vzrok temu znižanju ni padec cen na svetovnem trgu, temveč enostavni zaščitni ukrep kartela, ki je opazil, da so nekateri trgovci in industrijci kupili nafto pri izvenkartelni rafineriji v inozemstvu. S tako povzročeno škodo namerava doseči, da bo mogel zopet zavzemati monopolni položaj na trgu. Ko se je popolnoma brez povoda v juliju podražila nafta pri kartelu za 20 par, je kartel zatrjeval, da nikakor ne more biti za nafto nižja cena, sedaj pa, ko je inozemstvo dobavilo po prejšnji ceni, je mogel kartel znižati ceno — seveda le tam, kjer se je konkurenčna nafta pojavila na trgu. Danes se prodaja nafta z efektivno izgubo, ne upoštevaje režijske stroške ali zaslužek. Toda po dosedanji praksi bo šla cena takoj navzgor, kakor hitro bo ostal kartel edini prodajalec nafte na trgu.

Pozdravljamo znižanje cene nafti, ako je to znižanje stalno. Smatramo pa, da je dolžnost države, da kot nadzorna oblast zahteva enotno ceno nafte v vsej državi, kajti ako je kartel našel ceno 3.10 din za primerno v Sloveniji, mora biti primerna tudi za ostalo državo, ponovno pa se ne sme povišati, dokler ne bo za povišanje utemeljitve na svetovnem trgu. Vse države kontrolirajo in določajo prodajno ceno bencinu in nafti, potrebno je, da se tudi kartel pri nas podredi državnemu nadzorstvu. Ko je država pred dvema letoma opustila, odnosno znižala takse na avtomobile, se je pričakovalo povišanje taks na bencin. Da bi povišanje taks ne bilo preobčutno, je kartel dva meseca pred odločitvijo izrecno s to motivacijo povišal cene bencinu. Ko pa je država takse na avtomobile znižala, ne da bi obremenila bencin, je kartel obdržal povišek zase in pozneje še zvišal cene ter tako sam uvedel in spravil v žep tisto, kar je hotela država avtomobilistom prihraniti. Takemu početju s tako važnim pogonskim sredstvom, kot je danes bencin in nafta, mora država napraviti konec in vzpostaviti red.

*

Kako plačujejo kmetje dolgove. Poročali smo že, da so kmetje-dolžniki plačali na račun prve anuitete Priv. agrarni banki do 28. septembra t. l. 77,717.000 din in sicer 283.376 dolžnikov. Sedaj so nam na razpolago nadaljnji podatki, po katerih je plačane prve anuitete v dobi od 28. septembra do 14. oktobra še okoli 10 milj. din. Po podružnicah so znašala vplačila od 28. septembra do 14. oktobra: Belgrad 4000 dolžnikov 1,661.000, Ljubljana 4000 dolžnikov 2,281.000, Zagreb 3000 dolžnikov 1,288.000 in Sarajevo 1000 dolžnikov 150.000 din. Skupno so do dne 14. oktobra plačali dolžniki na račun prve anuitete: 295.000 dolžnikov ali 45% vseh dolžnikov ja plačalo 83,136.000 din ali 38% dolžne vsote. Po podružnicah se plačilo razdeli sledeče: Ljubljana 44.000 dolžnikov (88.5% vseh dolžnikov) je plačalo 20,057.000 din (45%), Belgrad 138.000 dolžnikov (42.5%) 42,518.000 (38%), Zagreb 81.000 dolžnikov (62.5%) 17,061.000 din (39%) in Sarajevo 32.000 dolžnikov (22.5%) 3,5 milj. din (14%).

Izvoz prašičev v Avstrijo. Trgovinsko ministrstvo je odredilo, da se poviša posebna taksa za dovoljenje za izvoz prašičev v Avstrijo od 25 na 125 dinarjev pri komadu, ker računajo strokovnjaki, da se pri izvozu prašičev v Avstrijo zasluži pri vagonu 14.000 din.

Polovična voznina za trgovske potnike. Zadnje čase so morali tudi pri železniški upravi uvideti, da jim avtomobilski promet odvzema velik del dohodkov, ki so jim jih dajali trgovski potniki. Zaradi tega se je sedaj železniška uprava odločila, da pristane na zahteve organizacij trgovskih potnikov iz vse države ter je dovolila trgovskim potnikom — članom društev trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani, odnosno Zagrebu in Belgradu, polovično voznino po železnicah. Vsak potnik mora za to pravico plačati 260 din četrtletno.

Nova delniška družba. Znana tvornica papirja v Belgradu Milan Vapa se pretvori v delniško družbo, katere glavnica znaša 35 milj. din in je razdeljena na 3500 delnic po 10.000 din imenske vrednosti.

Velesejem v Vratislavi (Breslau) bo leta 1938 od 4. do 8. maja. Prejeli smo tudi poročilo o sejmu leta 1937, ki je bil od 5. do 9. maja. Poleg Nemčije so bile med razstavljalci zastopane tudi naslednje države: Bolgarija, Češkoslovaška, Madžarska, Poljska, Romunija in Turčija. Neka nemška agentura je razstavila tudi vzorne kmetijske pridelke iz Grčije, Jugoslavije, Avstrije in Češkoslovaške. Sejem je bil posebno važen za nemški izvoz kmetijskih strojev v vzhodne države. V letu 1938 bodo dograjeni tudi že novi razstavni paviljoni, ki bodo povečali privlačnost tega sejma.

Dobave: Strojni oddelek ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani sprejema do dne 20. oktobra ponudbe za dobavo 20 ton bukovega oglja; do dne 22. oktobra za dobavo kaučuk-materiala, do dne 25. oktobra za dobavo raznega stekla in do dne 26. oktobra za dobavo elektrocentrale v postaji Kotoriba.

Licitacije: Dne 20. oktobra bo pri štabu odreda št. 7 v Rovtah nad Logatcem licitacija za dobavo ljudske hrane za vojaške potrebe (fižol, riž, zdrob, ječmen, svinjska mast, olje in testenine). — Dne 27. oktobra bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojaškega objekta v Mariboru in dne 28. oktobra za popravilo dveh peči v pekarni v Mariboru.

Borza

Dne 18. oktobra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal na naših borzah angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani narastel na 8.70—8.80, v Zagrebu na 8.69—8.79, v Belgradu na 8.6986—8.7986.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29.65—30.35, v Belgradu 29.54—29.94.

Italijanske lire so beležile v Zagrebu 1.7880 do 1.8120, v Belgradu so jih nudili po 1.97.

Španska pezete so nudili v Zagrebu po 2.80.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.80 do 14, v Zagrebu so nadalje beležili za sredo novembra 13.65—13.85, za konec novembra 13.675 do 13.875.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2,189.438, v Belgradu 4.7 milij — Efektni promet je dosegel v Belgradu 400.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2394.91—2409.51
Berlin 100 mark	1739.23—1753.11
Bruselj 100 belg	729.70— 734.76
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.38— 216.44
Newyork 100 dolarjev	4297.25—4333.57
Pariz 100 frankov	145.47— 146.91
Praga 100 kron	151.43— 152.54
Trst 100 lir	227.25— 230.33

Curih. Belgrad 10, Pariz 14.65, London 21.5425, Newyork 434.45, Bruselj 73.21, Milan 22.88, Amsterdam 240.20, Berlin 174.62, Dunaj 80.20 (81.80), Stockholm 111.05, Oslo 108.25, Kopenhagen 96.15, Praga 15.20, Varšava 82.15, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.53, Buenos-Aires 130.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 94—96, agrarji 53.50—55, vojna škoda promptna 415—417, begluške obveznice 75.50—76.50, 4% sev. agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 93.50—95, 7% Blerovo posojilo 85.50—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 do 101, Trboveljska 220—240.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 94 denar agrarji 53.50 denar, vojna škoda promptna 415—416 (412.50, 414, 415), begluške obveznice 77 denar, dalm. agrarji 75.50 denar, 4% sev. agrarji 53 denar, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 85.25—85.50 (84.75). — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Priv. agrarna banka 200 denar, Trboveljska 220—235, Isis 15 denar, Sladk. tovarna Bečkerek 650 bl., Osij. sladk. tov. 150 do 180. Osij. livarna 200 bl., Dubrovačka 420—440, Jadranska plovba 420—440, Oceania 275 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 93.50 denar, agrarji 53.50 denar, vojna škoda promptna 414—415.50 (415.50), za konec decembra (415), begl. obveznice 77.75—78.25, dalm. agrarji 75.75 denar (76), 4% sev. agrarji 53.50—54.50, 8% Blerovo posojilo 94.75—95, 7% Blerovo posojilo 85.50—86, 7% posojilo Drž, hip. banke 100.25 den. — Delnice: Narodna banka 7450—7600, Priv. agrar. banka 207 denar.

Dunaj. Poslovanje je bilo mirno pri neprijazni tendenci. Posebno avstrijske industrijske delnice so se učvrstile. V kulisi je bilo gibanje tečajev neenotno, po prehodni oslabitvi so na koncu prevladovala izboljšanja. Znatneje je narastel Waagner. V zagradi so češkoslovaški papirji bili v soglasju z vestmi s praške borze zelo slabi, tudi madžarske delnice so delno nazadovale. Po začetni učvrstitvi so ostali papirji delno popustili. Izpremenb v tečajih je bilo malo, razen pri češkoslovaških papirjih, ki so znatneje popustili. Delnice cementne industrije Perlmooser, katerih imenska vrednost je bila zvišana od 200 na 300 šilingov, so narasle za 20 šilingov. Beležili so: Donavskosavskojadranska obligacije 61.60, avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 17.50, delnice: Creditanstalt-Bankverein 259, Narodna banka 164.50, Donavskosavskojadranska 19.50, Steg 26.07, Siemens-Schuckert 145.50, Steweag 28.15, Magnesit 85.25, Trboveljska 26.15, Alpine 42.95, Rima Murany 84.50, Steyr-Daimler-Puch 226, Semperit 76.90.

Živina

Dunajski goveji sejem 18. oktobra. Prignanih je bilo 635 volov, 505 bikov in 695 krav, skupno 1835 glav, od tega iz Avstrije 1574, iz inozemstva pa 261. Pri živahnem prometu so prvovrstni voli obdržali čvrste cene prejšnjega tedna, drugo- in tretjevrstni pa so popustili za 2—3 groše. Tudi ostala živina je popustila v ceni za 2—3 groše, v teku sejma pa so prodajalci popuščali pri ceni tudi do 5 grošev v posameznih primerih. Cene so bile naslednje: voli 0.90—1.54, biki 0.90—1.85, krave 0.87—1.12 in klavna živina 0.68—0.86 šil. za kg žive teže.

Žitni trg

Novi Sad. Oves bč., srem., slav. 116—118. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravništva lista.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 19. oktobra: 11 Šolska ura: Po slovenskem Kočevskem (g. Marjan Tratar) — 12 Zvoki iz Spanije (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 14 Vreme, borza — 18 Iz kitajske glasbe (govori in predvaja primere g. Srečko Koperc) — 18.40 Elektrifikacija dravske banovine v okviru javnih del (inž. Rihard Sever) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Zgodovinski dvoboj Strossmayerja s Fracem Ježefom I. (dr. Ivan Nevestič) — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Iz francoskih oper (izvaja Radijski orkester) — 21 Regerjeva klavirska ura: razlaga in izvaja na klavirju g. prof. M. Lipovšek — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Koncert Radijskega orkestra: lahka glasba.

Drugi programi:

Torek, 19. okt.: Belgrad: 20 Pianino, 20.30 Igra, 20.45 lošče, 22.20 Narodne pesmi — *Zagreb:* 20 Pihala, 20.30 Alt in klavir, 21 Tamburice — *Dunaj:* 19.40 Izleti v Dunajski gozd (glasbena prireditev), 20.40 Operni odlomki, 22.20 Plesna glasba — *Budimpešta:* 19.10 Salonski orkester, 20.10 Igra, 21.10 Ciganska glasba, 22.00 Jazz, 23 lošče — *Trst-Milan:* 17.15 Vokalni koncert, 21 Igra, 21.40 Izbrana glasba — *Rim-Bari:* 21 Simf. koncert, 22.15 Orkestralni koncert — *Praga:* 19.30 Ljudski koncert, 22.55 Orkestralni koncert — *Varšava:* 20 Zbor, 21 Simfonični orkester, 22.05 Orkestralni konc. — *Berlin:* 20 Stare melodije — *Königsberg:* 20 Plesni večer — *Hamburg:* 20.10 Haydn-Mozart-Beethoven — *Vratislava:* 20.10 Narodna glasba — *Lipsko:* 20 Zabavna glasba, 21 Brucknerjev koncert — *Frankfurt:* 21.15 Komorni koncert — *Stuttgart:* 21.15 R. Straussove skladbe — *Monakovo:* 21.05 Orkester in solisti — *Strasbourg:* 21.30 Orkestralni koncert.

Kulturni obzornik

† Jordan Jovkov

Sofijska telegrafska agencija poroča, da je dne 15. t. m. preminul v Plovdivu najuglednejši bolgarski pisatelj Jordan Jovkov.

»Slovenec« je sicer pred časom že obširneje poročal o Jovkovu, vendar se bomo ob tej priložnosti vsaj v nekaj potezah spomnili njegovega plodnega pisateljskega dela. Kot dvajsetletni mladenič se je oglasil s pesmimi v nekaterih listih in revijah. Bilo mu je pač sojeno kot večini bolgarskih pisateljev, da je zaoral v književno ledino kot pesnik, dasi se je potem izoblikoval v vodilnega proznega pisatelja. Zorel je počasi, tako da je začel z zrelim ustvarjanjem šele med svetovno vojno. Posebej moram opozoriti na precejšnje število njegovih novel in zapiskov iz vojn. časa, ki so želi dosti uspeha. Novelsko žetev je združil v dve knjigi novel, ki sta izšli leta 1916. in 1918., pozneje pa sta bili ponatisnjeni. Tem dvem knjigam je l. 1933. pridružil še tretjo knjigo z istim naslovom Razen omenjenih treh knjig z naslovom »Novele«, je izdal še novelske zbirke »Zadnja radost« (1926). »Staroplaninske legende« (1927), »Večeri v Antimovskem hanu« (1930). »Žensko srce« (1935), daljšo povest »Žanjec« (1922), ki je tudi doživela drugo izdajo, romana »Rojaki« (1928) in »Pristava na meji« (1934) in drame »Albena« (1930), »Milijonar« (1930), »Borjana« (1932), potem je pa izdal še dve knjigi z naslovom »Navaden človek« in »Ko bi mogli govoriti«, ki sta izšli kot zadnji v zbirki njegovih zbranih del, ki jih izdaja sofijska založba »Hemus«.

Jovkov je bil pristen epični talent. V svojih delih nikjer ne izstopa kot človek. Železna objektivnost, ki je je vse manj pri pisateljih našega časa, ni najmanjša njegova odlika. Ljudi pusti govoriti. Šovinizma ni v njegovih delih nikjer, dasi je živel v dobi, ki je tolikim njegovim tovarišem narekovala izključno usmerjenost v to ali ono stran. Vse to je tudi porok, da se je pisatelj kot umetnik lahko samostojno in ubrano razvijal. Če bi hotel karakterizirati njegovo prozno delo po književnih smereh, bi Jovkova označil za romantičnega realista. Ta pravec je tudi najbolj odgovarjal njegovemu duhu, njegovi naravi. Mirno, pogosto široko razlito, vendar nikoli utrujajoče pripovedovanje je njegova posebnost. Imel je sila oster smisel za duhovno. Predvsem je ljubil ljudi, ki so nekako odtujeni svetu in skoraj nič navezani na zemeljska dognanja, ljudi, ki živijo zato, da dosežejo stopnjo mogoče popolnosti, ki pa imajo oster čut za socialno, ki ljubijo soljudi, jim pomagajo, ki so pa kljub vsemu v vednem iskanju nečesa onstranskega, transcedentalnega. Takih tipov, posebej med starci muslimanske vere, je opisal precej in moremo te njegove novele imenovati največje novelske mojstrovine bolgarske književnosti. Tak je na primer znani Sali Jašar v »Pesmi kolese«.

Rodil se je na kmetih in kmeta je vzljubil od samega začetka in mu vseskozi ostal zvest. To je posebne omembe vredna poteza pri njem. Kljub temu, da ni odrastel v domači okolici, ampak daleč na bolgarskem vzhodu, na stari romunsko-bolgarski meji blizu Dobriča, se ta njegov odnos ni spremenil. Narobe, poglobil in poduhovil se je. Odtod imamo v njegovih delih posebej verno podobo dobrudžanskega kmeta, ki mu je pisatelj v nekaj delih postavil veličasten spomenik. V Dobrudži je nekaj časa učiteljeval po vaseh, kar je posebej ugodno vplivalo na njegov razvoj v tej smeri. Poduhovljenost, humanost, ki veje iz vseh njegovih del, je osvežujoča in blaga. Dosegel je tako popolnost izraza, umetniško pretehtanost in dokazal bogastvo bolgarskega jezika ko malokateri drugi pisatelj.

Umrl je še preden je dopolnil triinpetdeseto leto (rodil se je 8. novembra 1884.). »Žanjec« in »Večeri v Antimovskem hanu« so prevedeni v srbohrvaščino, Slovenci bomo pa prihodnje leto dobili njegovega »Žanjca« v prevodu prof. Alojzija Bolharja (izda »Modra ptica«). T. P.

Razprava o „malem kruhku"

Rajko Ložar in Boris Orel sta vzela v zadnjem Etnografu za predmet znanstvenega raziskavanja naš slovenski, zlasti loški »mali kruhek« ter ga skušala z ljudsko umetnostnega stališča kakor tudi mitološko vsebinskega razložil v publikaciji »Mali kruhek in drugi podobnjaki na Slovenskem«, ki je izšla kot separat (stane 25 din in se lahko naroči pri B. Orel, Jugobanka, Gajeva ulica 3). V prvi studiji: »Mali kruhek v Škofji Loki in okolici« je R. Ložar razbral vse topografsko gradivo o delavnicah malega kruhka, najprej te, ki še danes poslujejo (Kobal v Škofji Loki, Grošelj v Selcih, dalje v Železnikih in Dražgošah ter Žontarjevo pri sv. Duhu), ter analizira njihove modle po stilu ter po provenienci. Posreči se mu razbrati več anonimnih rezbarjev ter jih v svoji končni besedi tudi po umetnostni vrednosti oceni. Najvišje ceni Franca Kosa (morda je to slikar Kos, ki je znan po kopiji loške votivne podobe iz Špitala?), potem Vrbana Košenine, pa tudi Rokovega Tineta itd.. Ko tako umetnostno razbere loške delavnice, nunske samostanske produkte, ter vse modele, ohranjene v različnih muzejih, pride do zaključka, da ima ta kruhek izreden pomen za razvoj ljudskega rezbarstva, ter da tudi v gotovih motivih pomeni avtohton pojav slovenskega umetnostnega ljudskega duha, da torej ni samo izraz importiranega blaga. Tradicijo malega kruhka zasleduje poldrugo stoletje nazaj.

Orlova razprava pa se ne dotika umetnostne vrednosti, temveč zgolj narodopisne. Do dna hoče seči pojavu malega kruhka kot izrazu mitološkega in demonskega značaja. Razbira pomen snovi, iz katere se peko taki »podobnjaki« ter smisel živalskih podob iz testa sploh, kakor ga razumeva svetovno narodopisje. Na podlagi še ohranjenih navad, ob katerih se prodaja in daruje mali kruhek, skuša razumeti kulturno mitološko resničnost loškega kruha, pri katerem ga zanimajo zlasti dražgoški »kraički«. Iz smisla božičnega poprtnjaka, ženitvanjske pogače ter štajerskega bosmana, skuša Orel razložiti mali kruhek kot osamosvojitev živalskih podob in okraskov iz omenjenih kultnih peciv, oz. celo kot razvoj iz kraječkov poprtnjaka, ki mu mitologija pripisuje veliko magično moč. Posebno »kraički«, ki jih dajejo dražgoška dekleta fantom, so znak še žive mitološke vsebine, dasi je drugo pecivo postalo že tipično kulturno trgovsko blago brez mitoloških ozadij ter ima vrednost samo še kot ljudsko rezbarstvo. — Obe razpravi sta zanimiv donesek k slovenski folklori. td

*

Dvestopetdesetletnica porušitve atenskega Panteona. Grški svet se te dni z žalostjo spominja leta 1687, ko je največja umetnina antičnega sveta, arhitektonski impozantni Panteon z dragocenimi antičnimi kipi postal žrtev — ne zoba časa — temveč človeške neuvidevnosti in uničevalne sile. Do tedaj je namreč Panteon kljuboval času in zgodovini ter bil ohranjen v najlepšem stanju, saj je iz grškega svetišča postal krščanska cerkev, po prihodu Turkov pa celo mošeja, dokler ga spet niso spremenili — še za Turki — v krščansko svetišče nazaj. Leta 1687 pa je beneški dož Morosini oblegal turško vojsko v Atenah, ki se mu je ustavljala. Turki so v svetišče Panteona shranili veliko zalogo smodnika, misleč, da kristjan Morosini ne bo streljal na cerkev. Morda je dož nalašč meril na to shrambo streliva, morda je slučajno zadel Panteon, ki je s strašnim pokom eksplodiral ter se spremenil v razvaline, kakor jih poznamo, v kolikor ga niso že restavrirali. Ostanke kipov in drugih umetnin so po zavzetju Aten pograbili razni ljubitelji antičnega sveta ter jih prenesli največ v britanski muzej, dokler se po osvoboditvi Grške ni izvoz grških umetnin prepovedal. Lahko bi še dandanes Panteon stal v vsej prvotni in pristni lepoti, ta antična stavba, edinstvena na svetu, da ni pred 250 leti postala žrtev vojne, prav tako, kot toliko starodavnih umetnin v sedanji Španiji.

V boju s podmornicami

Kako podmornice love in uničujejo

V Sredozemskem morju neznane podmornice sedaj potapljajo ruske, španske in angleške ladje, zaradi česar je ves angleški svet razburjen in angleška vojna mornarica pripravlja obsežne ukrepe zoper te neznane podmornice. Prav gotovo pa bo vsakogar zanimalo, kako se dandanes vojne ladje branijo sovražnih podmornic, saj se je nekaj časa zdelo, da je še tako močna bojna ladja brez moči zoper podmornico, ki pod morskim dnom skrita plove in meče svoje torpede.

Ko so 22. septembra leta 1914 nemške podmornice prvič potopile v teku slabe ure kar tri angleške križarke, takrat je svet postal pozoren na to nevarno orožje. Najbolj so se seveda razburili Angleži, ki pa so takoj začeli iskati sredstva zoper svojega velikega sovražnika. Kakor pripovedujejo, je bilo takrat staremu Edisonu naročeno, naj iznajde kako uspešno sredstvo. Baje je bil ta veliki in stari iznajditelj več mesecev tako rekoč zaprt v svoji delavnici, kjer je delal poseben aparat, ki je omogočil, da je vsaka ladja s tem aparatom že na daleč lahko zaslišala bližajočo se tujo podmornico. Toda ta Edisonova prizadevanja so dolgo trajala. Med tem pa so si Angleži pomagali tako, da so angleške torpedovke in rušilci vlačili za seboj celo napravo, na katero je bila obešena močna ekrazitna bomba. Ta naprava z bombo vred se je seveda vlekla za vojno ladjo globoko pod vodo. Če je torej kje pod morjem bila skrita podmornica, je bomba gotovo zadela ob njo, nakar se je užgala in podmornico potopila. Toda ta poskus se menda nikjer ni obnesel.

Kmalu nato so prišle na dan tako zvane vodne bombe, katere so se užgale, kakor hitro je bomba prišla pod določeni vodni pritisk v globočini. Dandanes so te bombe seveda še popolnejše. Če se užge bomba, ki ima v sebi 50 kg razstreliva, njena eksplozija povzroči pritisk kakih 1000 atmosfer. Čim bolj pa je podmornica oddaljena in čim globlje je, tem manjši je potem na njeno zunanjost pritisk eksplodirane bombe. Vendar so te bombe za podmornice silno nevarne. Podmornice sicer prenesejo pritisk kakih 10 atmosfer ali pa še kaj več, mnogo večjega pritiska pa ne more prenesti nobena. In najmanjša poškodba je dovolj, da se mora podmornica ali potopiti ali pa priti na površje, kjer jo potem obdelujejo topovi.

Kajpada je še bolj važno, ugotoviti, kje je tista podmornica, katero je treba obdelavati z vodnimi bombami. Podmornice se namreč znajo dandanes mnogo bolj skrivati, kakor so se znale med svetovno vojsko. Takrat so podmornice spuščale svoje torpede s stisnjenim zrakom, kar pa je povzročilo, da je bila daleč okoli vidna na morju mogočna brazda, ki je potem sovražniku izdala, kje stoji podmornica. Dandanes pa prožijo torpede z električno iskro, zaradi česar je težko dognati, odkod je bil torpedo sprožen. Edisonu se je po dolgem trudu posrečilo napraviti take aparate, ki je bila vsaka ladja z njimi opremljena in ki so ji potem zanesljivo napovedali, ali se odkod bliža kaka podmornica. Že leta 1918 so imele ladje tako izpopolnjene naprave, da je lahko človek, ki je sedel na ladji v zaprti kabini, naprej napovedal, ali se podmornica bliža in odkod prihaja. Lahko je napovedal približevanje vsakega parnika, le jadrnic ni mogel tako na daleč naznaniti, ker pač delajo na morju manj ropota.

Ta naprava je bila prvotno taka, da so jo ladje vlekle za seboj. Bila je kovinska plošča z membrano. Ta pa je bila zvezana z mikrofonom na krovu ladje. Dandanes pa so poslušalne membrane pritrjene na vsaki strani ladjinega trupa pod vodo. Sedaj so ti poslušalni aparati tako imenitno narejeni, da lahko slišijo podmornico, ki leži na dnu morja, če v njej deluje samo kaka majhna sesalka, ali pa če se skuša s pomočjo svojih tako tihih elektromotorjev spraviti v pogon.

Če je torej treba dandanes kje zajeti in z vodnimi bombami uničiti kako podmornico, pošljejo nad njo tri ladje s takimi napravami, ki določajo razdaljo vsaksebi. Te tri ladje potem plovejo proti šumu, ki ga zaznamuje njihova naprava. Kjer se vse tri ladje srečajo, tamkaj spodaj je gotovo podmornica. Brž z vodnimi bombami nad njo! Zračni ali oljnati mehurčki, ki vstajajo na površje, naznanjajo, da se je na morskem dnu pravkar dokončala žaloigra in da je s podmornico uničenih toliko in toliko človeških življenj.

Japonska pehota naskakuje obzidje stare kitajske trdnjave Paonšansijen na šangajski fronti

Draga tiskovna pravda

Te dni se je v Londonu končala tiskovna pravda, v kateri je lastnik londonskega dnevnika »Daily Telegraph« lord Camrose tožil list »Action«, ki ga izdaja znani voditelj angleških fašistov sir Osvald Mosley. Napisal pa je članek urednik lista »Action«, poslanec Beckett. Torej fašisti so lordu Camrose in njegovemu listu očitali, da sta nepatriotična ter veleizdajalsko vodita angleško finančno javnost po navodilih in v korist judovske finance. Lord Camrose je judovski finančnik, ki vzdržuje svoj list za utrjevanje judovske moči med Angleži. Pred sodiščem je lord Camrose dokazal, da ni jud, marveč pristen Waližan. Nato se je obtoženi Beckett opravičil ter obžaloval napade na lorda, ker je bil napačno informiran. Pač pa vztraja pri tem, kar je pisal zaradi finančne politike lista »Daily Telegraph«. Sodnik je nato toženega urednika obsodil, in sicer mora plačati lordu Camrose 12.500 funtov odškodnine, listu »Daily Telegraph« pa 7500 funtov. Skupaj bo torej zastopnik angleških fašistov moral plačati 20.000 funtov šterlingov, kar je v našem denarju čez 4 milijone dinarjev.

Vahabiti se zopet dvigajo zoper Angleže. Ker v Palestini vse vre, je zbiranje Vahabitov na meji toliko bolj važna zadeva. Vahabiti so bojevito arabsko pleme, ki se bori za islam ter je Anglija z njimi imela že precej sitnosti

Angležem manjka izseljencev

Medtem ko se morajo naši ljudje izseljevati na vse strani sveta, kjer potem garajo za druge, pa Angleži tožijo, da se noben Anglež ne izseljuje več rad ter zaradi tega ostajajo brez angleških izseljencev velikanske površine angleških kolonij. Tega so se Angleži že začeli bati, zaradi česar so pred nekaj leti ustanovili v Londonu državni urad za izseljevanje. Naloga tega urada je, da med Angleži pospešuje izseljevanje v kolonije, kar se je po svetovni vojski ustavilo. Te dni je bil v Londonu kongres tega urada. Kongresa se je udeležilo kakih 400 zastopnikov z vseh strani širnega angleškega imperija. Lord Horn je na kongresu naglašal, da v Veliki Britaniji, na ozemlju ene kvadratne milje, prebiva 468 ljudi, medtem na isti površini v Avstraliji prebivata le dva človeka- v Kanadi 3, v južni Afriki 10 in na Novi Zelandiji 15. Treba je na ves glas povedati, da so velikanska ozemlja angleškega kolonialnega imperija v ledini, ker manjka ljudi, ki bi mogli naravne zaklade dvigniti ter začeti zemljo obdelavati. V tem pa je znak slabosti ter vir velike nevarnosti za ves angleški imperij.

Lord Bledisloe, bivši guverner na Novi Zelandiji, pa je izjavil, da bi bilo na Novi Zelandiji v prihodnjih 50 letih prostora še za 20 milijonov angleških naseljencev. Nova Zelandija potrebuje angleških izseljencev, angleškega kapitala in angleških skušenj. Dolžnost angleške vlade mora biti vnaprej, poskrbeti, da se bo poslej vsako leto vsaj 50.000 Angležev izselilo v Novo Zelandijo. Enako pa se je pritoževal zastopnik južnoafriške vlade, ki je izjavil, da se zadnja leta tam doli naseljuje vedno več tujcev in vedno manj Angležev.

Loterijska sreča ali smola

Človek kaj rad pričakuje svoje sreče iz loterije. Navadno je razočaran, kadar pa se zdi, da se mu je sreča le nasmejala, pa večkrat sledi še večje razočaranje.

Tako se je zgodilo neki ženski v Leobnu na Zg. Štajerskem. Sanjalo se ji je, da so v loteriji bile izžrebane številke 27, 9, 69. Brž je tekla v bližnjo loterijsko kolekturo, kakršno pri nas poznajo še starejši ljudje, pa je stavila te številke. Gospodična, katera je v kolekturi zapisala njene številke, ji je izročila listek in srečna ženska je hitela domov, prepričana, da bodo njene številke tudi res zadele. Revica pa ni pogledala na listek, ali je gospodična res vse tako napisala, kakor ji je bila naročila. Vse tri številke so prihodnjo soboto res prišle na dan. Ženska je bila vsa blažena ter je hitela v loterijo po denar. Ko pa je pokazala svoj listek, so ji rekli, da ni zadela, ker je stavila na številke 27, 9 in 96. Gospodična se je bila namreč zmotila ter je zadnjo številko napačno zapisala. Ženska pa ni odnehala in je tožila. Sodišče si ni vedelo pomagati. Nazadnje pa so se stranke pobotale. Loterija je ženski izplačala 1100 šilingov ali 88.000 din, zato pa je ženska morala nositi vse pravdne stroške.

Uradniku Sueške družbe v Kairi, g. Jeanu Barlozu, pa se je zgodilo še nekaj hujšega. Kupil je veliko srečko ter jo spravil v žep svoje suknje. Kmalu nato pa se je odpeljal domov na dopust v Pariz. Tukaj je bral, da je glavni dobitek zadela srečka z njegovo številko. Silno se je prestrašil, ko se je spomnil, da je srečko pustil v Kairi v stari obleki. Brž je odpotoval v Kairo, kjer pa svoje stare suknje ni več našel, ker jo je njegov sluga že prodal starinarju. Srečka je bila všita pod podlogo. Mož je naglo hitel k starinarju, ki pa je suknjo že prodal nekemu mornarju, kateri pa je odšel že kdo ve kam po svetu. Z mornarjem in staro suknjo pa roma po svetu srečka, ki je zadela 10.000 funtov šterlingov ali nad 2 milijona dinarjev. Sedaj g. Barloze išče tistega mornarja. Želimo mu vso srečo!

Patent za fabrikacijo dežja

Indijancem je bilo že dolgo znano, da po velikih požarih rado začne kmalu deževati. Zato so večkrat, kadar je bila suša, nalašč zažgali svojo veliko prerijo, nakar se je kmalu ulil dež in zmočil zemljo. To stvar je začel študirati neki Madžar ter je pred kratkim svojo iznajdbo dal patentirati. Ta njegova iznajdba je v tem, da bi bilo ob veliki suši, ki napravi toliko škode na polju, zažgati velikansko množino petroleja, in sicer nič manj kakor en milijon kilogramov, kar bi pomenilo blizu enega milijona dinarjev našega denarja. Mož je takole računal: Leta 1934 je suša na Madžarskem napravila za kake 4 milijarde dinarjev škode. Če bi napravili umetno namakanje, bi to veljalo na en katastrski oral celih 200 dinarjev, medtem ko bi bil isti učinek dosežen s petrolejem, kar pa bi na en oral veljalo le kakih 15 dinarjev. Račun je torej nad vse lep. Samo vprašanje je, kje se bo dobil bogat dobrotnik, ki bi bil voljan zažgati svojih milijon dinarjev za poskušnjo. Dotedaj pa je ta izum gola in siva teorija.

Na samotnem otoku pozabljen med podganami

Na Pavlovem otoku v Tihem oceanu je neka francoska družba imela več let delavce, ki so delali konserve. Družba pa je nazadnje na svoje delavce kar pozabila in noben parnik se ni več ustavil na tistem otoku. Ko je nekega dne vendarle pristal tam tuj parnik, je bilo živih le še malo delavcev, pa še ti so bili vsi sestradani. Ko so jih prepeljali v domovino, je nastal velik škandal in pa pravda, ki pa se bo končala tako, da bodo žrtve dobile vsaj nekaj odškodnine. Delavci, katere so srečno v zadnjem hipu rešili, so bili že tako slabi, da niso mogli niti več pokopati tovarišev, ki so pomrli sredi njih.

Nekaj podobnega se je pa zgodilo Američanom. Na podlagi mednarodnih pogodb imajo Ameriške združene države dolžnost med lovom na ljulnje imeti na obrežjih vseh Aleutskih otokov svoje straže. Kadar mine čas lova, morajo ladje stražnike odpeljati domov. Taka straža treh mož je bila izkrcana tudi na tako zvanem Podganjem otoku. Ker pa je bilo skrajno slabo vreme, domače ladje niso mogle priti po te tri stražnike. Že meseca februarja letos bi bili morali priti po nje. Vreme pa je to preprečilo. Medtem sta se v čolnu smrtno ponesrečila dva stražnika, ostal je le še eden: Mac Olsen. Sam je ostal na samotnem otoku brez sredstev, sredi neštevilnih čred podgan, ki so ga nadlegovale in grizle. Nazadnje je ušel podganam v mrežo, ki je bila razpeta pod stropom. Toda tudi tukaj so ga našle. Prav gotovo bi ga bile živali požrle, ko bi nazadnje ne bila prišla pomoč. Toda mož je bil sama kost in koža. Ko so ga prepeljali v Ameriko, so videli, da je že skoro blazen. Sedaj ga bodo morali zdraviti.

Ribiški prstan ni ukraden!

Pred nekaj časa so listi poročali, da je bilo vlomljeno v pisarno msgra. Mella v Vatikanu ter je tat pri tej priliki ukradel dragoceni ribiški prstan. Kakor sedaj poroča katoliška korespondenca v Ameriki po svojem zastopniku v Vatikanu, takrat ni bil res ukraden ribiški prstan, pač pa njegov posnetek, ki ga uporabljajo, kadar pečatijo razna apostolska pisma.

»Mamica je pa res krivična, očka! Če jaz grizem nohte, me ošteje in še kako bunko da. Če pa mali bratec kar vso svojo nogo vtakne v usta, pa mamica pravi, da je to nekaj tako srčkanega!«

Japonskim vojakom dele vodo, katero je pripeljala japonska ladja pred Šanghaj

Ameriške študentke se v novejšem času najrajše vozijo s takimi novimi in udobnimi motornimi kolesi, ko hite v šolo. Motor je spravljen pod sedežem

Izseljenska zbornica začenja s svojim poslovanjem

Na II. izseljenskem kongresu je bila ustanovljena izseljenska zbornica, ki naj s sodelovanjem najširših mas naroda tu doma in naroda na tujem zagrabi naše izseljensko vprašanje v celoti, širokopotezno, vredno naroda. Delo zbornice se bo vršilo v plenumu pri letnem zasedanju, stalno pa v odsekih, od katerih zagrabi vsak enega izmed potenkov tega velikega narodnega vprašanja in ga rešuje samostojno in globoko. Na čelu vsakega odseka stoji referent, ki vrši vse delo s pomočjo posebnega odbora, ki si ga bo za sedaj izbral sam, pozneje ga bo izvolila zbornica pri letnem zasedanju.

Izseljenski kongres je zbornico samo ustanovil in sprejel njen pravilnik, ki je bil predložen, samo v načelu. Določil je pa, naj predsednik družbe čimprej skliče ožji odbor strokovnjakov, ki naj ta pravilnik prouči in ga uredi tako, da bo dal zbornici široko možnost širokega in globokega dela.

Predsednik Rafaelove družbe je v smislu tega sklepa sklical pretekli četrtek tak ožji odbor, ki je v skoraj štiriurnem zasedanju natančno proučil pravilnik, ga popravil in uredil, kakor je mislil, da bo najbolj ustrezal svojemu namenu. Ta pravilnik bo predložen zbornici na njenem prvem zasedanju, ki bo prihodnjega julija, ko bo mogoče dobiti iz tujine čim največ delegatov včlanjenih društev in organizacij naših izseljencev.

Do tedaj se je pa delo po odsekih že začelo, v kolikor je bilo mogoče do sedaj najti zmožnih moči, ki bodo hotele sprejeti mesta referentov. Za sedaj so predvideni naslednji odseki: 1. propagandni, 2. verski, 3. kulturni, 4. socialni, 5. statistični, ki vodi tudi arhiv, muzej družbe in naselbin, 6. diaspora in 7. notranja kolonizacija. Pri prihodnjem občnem zboru bo družba imenovala referente za one odseke, za katere se ji je posrečilo najti že primernih moči. Za sedaj ima referente že za te-le odseke: verski, propagandni, kulturni (TORD in šole) in statistični. Za ostale še išče zmožnih moči.

Vodstvo zbornice bo te dni stopilo pred oblasti v Ljubljani in Belgradu in jim predložilo njen celotni načrt in njeno izpeljavo in prosilo potrebnih finančnih sredstev vsaj za začetek, da se ves ustroj tega ogromnega narodnega dela požene v tek. Pozneje upa Rafaelova družba kriti stroške zbornice iz lastnih sredstev. Za začetek bo pa zmogla to delo samo z izdatno podporo. Prepričana je, da bo našlo tako veliko in potrebno narodno in državno delo odprta srca in odprte roke pri vseh merodajnih oblasteh tu doma v Ljubljani, kakor tudi v Belgradu.

K izseljenski zbornici je dosedaj priglasilo svoj pristop nekako 60 organizacij iz domovine in nekako sto društev naših izseljencev iz tujine. Ker družba tega še ni uredila, ne more še dati natančnih podatkov. Več zvez in organizacij zahteva pred vstopom še pojasnil, katere jim bo družba te dni poslala. Ideja zbornice je našla nepričakovano razumevanje in odobravanje vsepovsod in je upanje, da se bo v nekoliko letih razvila v mogočno narodno ustanovo, ki bo pravi blagoslov za naš narod na tujem in tudi tu doma.

Prihodnji ponedeljek ob 4. popoldne bo v pisarni družbe v župnišču pri sv. Krištofu njen občni zbor, kjer bo odbor dal točna pojasnila tudi glede zbornice. Na občni zbor vabi družba vse prijatelje naših izseljencev. Pred začetkom občnega zbora se bodo sprejemali novi člani, da se ga bodo vsi lahko udeležili tudi kot člani. — *Rafaelova družba.*

Mariborsko gledališče

Fr. Schiller: Marija Stuart. Tragedija v petih dejanjih. Režija Petra Malca.

S Fr. Schillerjem je pred sto leti dosegel nemški idealizem svoj vrhunec. Ta idealizem, ki ga imenujejo nemški literarni zgodovinarji idealizem svobode, se je zasnoval ob Kantovi moralni filozofiji in njegovih naukih o vzvišenosti, na odru pa ga je oskrbel Schiller z onim, po antičnih vzorih posnetim junaškim patosom in stoično pozo, ki upravičujejo njegovo pojmovanje gledališča kot »moralne ustanove«. Razmišljajoč o antičnem gledališču, o bistvu tragike in usode na odru, se je s svojim ognjevitejšim temperamentom in razdvojenim značajem vidno oddaljil svojemu pesniškemu drugu Goetheju, njegovemu skladnejšemu, apolonskemu umetniškemu nazoru ter zajadral v dinamično razgiban fantazijski svet, ki ga občuti vsa ostala Evropa kot tipično nemško-romantičnega. Schillerjev svet je polarno razklan, v vseh svojih odnosih izrazito antitezen, odtod tudi monumentalno preprosti učinki Schillerjevih dram, toda razdor ne prihaja toliko iz izkustva, marveč je pesnikovemu svetu kozmična usoda. Moralni red, ki vlada v njem, je protestantsko togi idealizem, ki ne priznava tragike nravno enako upravičenih sil in mu je izkustvo samo brezoblična snov, ki čaka prestvaritve po njegovi podobi. Schiller stavi svoje junake, ki so manj psihološki individui, kot idejni tipi, v tako rekoč dopolnjeno usodo. Tako je usoda Marije Stuart že odločena, preden se ona pojavi na odru. Njej samo še preostane, da s silo svojega duha prenaša udarce usode, tu se na vse zadnje premagana, toda brez kesanja, pomiri s svetovnim redom, ki ga je s svojim polarnim položajem v borbi dveh svetov — protestantizma in katoličtva — nujno kršila.

Schillerjev dramatski temperament se iskri v slehernem stavku. S sleherno besedo se požene dejanje naprej, vsako vprašanje terja nujno odgovor, vsak odgovor izziva novo zavrnitev. Njegova pesniška beseda je govorniško razgreta, valovi v tragičnem ritmu in junaškem patosu, ki zahtevata od igralca širokih kretenj in močnega govornega zanosa.

S stilnim govorom pa je na našem odru že od nekdaj križ, ki tare igralce in občinstvo ob vsaki uprizoritvi klasičnega repertoarja. Naši igralci so ob pretežno realističnem repertoarju zanemarili dar zanosnega govora. Edina, ki ga res obvlada, je Elvira Kraljeva, poleg nje sta še dva, trije, ki vzbujajo vtis, da so nekdaj znali hoditi po visokem koturnu. Vsi ostali se plazijo bosi ali pa v najboljšem primeru v mehkih copatah po visokem odru antičnega vzora. Tu bo treba mimo zasebne marljivosti še internega dramskega tečaja, ki naj odpravi ta nedostatek. (Če bo kaj pomagalo! Tako je pred meseci priredil Umetniški klub predavanje o razvoju režije in igralskega izražanja, namenjeno v prvi vrsti gledališkim ljudem, pa sta prišla nanj samo dva člana tukajšnjega gledališča.)

Gospod režiser Peter Malec se je vidno potrudil ter dal delu primeren scenski okvir. Najboljša v govoru in kretnjah je bila Elvira Kraljeva kot Elizabeta. Gdč. Starčeva se je kot Stuartka odlikovala z dostojanstveno pojavo in zadržano igro. G. Verdonik kot Mortimer glasovno ni obvladal svojega obširnega besedila. Samo z mladostnim ognjem, brez govorne tehnike se ta vloga ne da zmagati. G. Grom se je kot prof. Shicesterski reševal z vnanjo prozo. G. Pavle Kovič je učinkoval s svojo puritansko togo igro. Najbolj iz okvira klasične žaloigre je uhajal g. Gorinšek, ki je kot Tabot neusmiljeno mrcvaril besedilo ter metal Schillerjeve verze dobesedno ob tla. Imenovati še moramo: g. Kosiča kot viteza Pauleta, g. Košuto in g. Nakrsta kot francoska poslanika, Petra Malca kot Okellija, Šandekerja kot duhovnika, Lj. Crnoborega kot grofa Kentskega in go. Danico Savinovo kot Hano Kennedy. —o.

Kranj

Poroka. V soboto ob 11 sta se poročila v župni cerkvi v Kranju g. Igor Šivcov, uradnik okrajnega načelstva v Celju in gdč. Ančka Štirn, uradnica pri tuk. odvetniku g. dr. Šilarju, ki je bila dolgoletna pevka in igralka pri tuk. Prosvetnem društvu. — Mnogo sreče!

JNS mladina je imela za nedeljo, 17. septembra 1937 napovedan ustanovni občni zbor v Narodnem domu v Kranju. Radi preslabe udeležbe in lepega vremena so morali občni zbor preložiti za nedogleden čas, ko bodo nastopila slabša vremena, odnosno boljši časi... Vodstvo upa, da bo potem udeležba in zanimanje za njihov občni zbor dosti večje.

Prosvetno društvo v Kranju bo uprizorilo v soboto zvečer in nedeljo popoldne v Ljudskem domu narodno igro »Miklovo Zalo«.

Na Gorenjskem je bila letošnje leto precej dobra sadna letina, zato pa se tudi cena jabolk in hrušk dokaj enakomerno drži. Tudi drugega pridelka ni bilo letos malo, tako da je Gorenjska letos lahko zadovoljna, saj hvala Bogu tukaj ni bilo večjih vremenskih katastrof.

Vojnik pri Celju

Igralska družina bo nastopila v Vojniku prihodnjo nedeljo, dne 24. oktobra, v posojilnični dvorani z dvema moderuima igrama: »Pohlepni mesar« in »Parada ob hudičevem mostu«. Igri je napisal znani francoski pisatelj Henrik Gheon. Igri vplivata vkljub resni in globoki vsebini neprisiljeno veselo. Začetek predstave bo točno ob pol 4. pop. Predprodaja vstopnic v trgovini Kokalj. Cene vstopnicam so običajne.

Za jesensko in zimsko sezono

Angleško in češko sukno za dame in gospode ter drugo modno in manufakturno blago v veliki izbiri po zmernih cenah pri

FRANJO MAJER

Maribor, Glavni trg 9

Prepričajte se pred nakupom!

Dol pri Hrastniku

V nedeljo, dne 24. t. m., bo v dvorani Društvenega doma v Dolu občni zbor Prosvetnega društva, na katerega so vabljeni vsi člani in tudi nečlani, da pristopijo k društvu. Na inevnem redu so poročila in volitev odbora. Udeležite se občnega zbora v polnem številu. — Odbor.

Ig

V ponedeljek, 18. oktobra, smo pokopali Vilčeta Sutiharja, člana in zastavonošo Prosvetnega društva na Igu. Še pred tremi tedni ob priliki prosvetnega tabora na Igu je ves vesel in navdušen nosil novi društveni prapor k blagoslovitvi. Najbrž ne on ne kdo drugi ni slutil, da bo prav ta društveni prapor že čez tri tedne prvič ovit s črno zastavo šel najprej pri pogrebu svojega lastnega zastavonoše. Na mrtvaškem odru je ležal pri Skarzatovih, svojih sorodnikih na Igu, kjer je po smrti staršev imel svoj drugi dom. Ves v belih rožah in vencih, ob častni straži naših fantov v kroju, je počival. Pogreba se je udeležilo poleg sorodnikov in veliko drugih tudi celokupno članstvo prosvetnega društva v krojih in z zastavo. Pred hišo, v cerkvi in ob grobu mu je v slovo zapel društveni pevski zbor »Vigred«, »Usliši nas, Gospod« in »V slovo«. — Pri grobu se je poslovil od pokojnega v imenu društva gosp. prof. Fr. Štrukelj z govorom, pri katerem ni ostalo suho nobeno oko. — Dragi Vilče! Vse Te je rado imelo, to je pokazal Tvoj pogreb. Odšel si v večnost dobro pripravljen. Bog Ti daj večni mir in pokoj! Počivaj v miru, blaga duša! Z Bogom!

Sport

Kako praktično uveljaviti zakon o obvezni telesni vzgoji naroda

V naši državi je tako neznaten odstotek onih, ki se bavijo s športom, odnosno s telesnimi vajami, da je bila država nujno prisiljena, da poseže vmes s svojo avtoriteto. Izšel je že leta 1934 zakon o obvezni telesni vzgoji naroda, ki naj bi to stvar reguliral in ki naj bi moško mladino po dovršeni ljudski šoli pa do nastopa vojaške službe nekako prisilil, da se udejstvuje vsaj enkrat tedensko na polju telesne vzgoje. Naredbodavec je hotel s tem zakonom doseči, da postane naša mladina močna, da se dvigne njeno moralno in zdravstveno stanje na visoko stopnjo in da bo tudi sposobna braniti svojo domovino, kadar jo bo ta rabila. S tem zakonom — kadar se bo povsod izvajal — bomo tudi pri nas dosegli na polju telesne vzgoje ono stopnjo, da se bomo še v tej panogi lahko uvrstili med velike in kulturne narode Evrope.

Športne organizacije, odnosno športne zveze, ki se bavijo s specialnimi športnimi panogami, kakor z lahko atletiko, plavanjem, smučanjem, nogometom, težko atletiko, biciklistiko itd., niso mogle v pogledu razširjenja športa skoraj nič napraviti, ker se morajo neprestano boriti s finančnimi težkočami in so vse že tako zadolžene, da komaj to vzdržujejo, kar imajo. Druge telesnovzgojne organizacije, ki dobivajo letno visoke podpore iz večmilijonskega proračuna ministrstva za telesno vzgojo naroda, vsa ta leta niso dvignile svojega članstva, ki se bavi s telesnimi vajami, na ono stopnjo, kot bi bilo potrebno. Vse to je uvidela država, vse to so uvideli merodajni činitelji, ki so bili prisiljeni izdati leta 1934 zakon, ki naj bi odpomogel nevzdržnemu stanju na polju telesne vzgoje v Jugoslaviji. Sedaj nastane vprašanje, ali so

kmetski in delavski mladini potrebne telesne vaje?

Kakor drugod po svetu, tako tudi mi ne moremo in ne smemo delati iz tega vprašanja, če je kmetski ali delavski mladini šport potreben, če ji je potrebna telovadba, ker je ta zadeva že zdavnaj rešena. A vendar se mi zdi potrebno, da v izogib raznim pomislekom navedem samo nekaj primerov, kako je tudi naši kmetski in delavski mladini potrebno gibanje, ki ga goje v svojih vrstah telovadna in športna društva. Če vzamemo kmetskega fanta ali kmetsko dekle, ki delata od ranega jutra do poznega večera na polju, v gozdu, moramo priznati, da se pri svojem poklicnem delu dovolj razgibata. In tudi svežega zraka in sonca zaužijeta toliko, da ju lahko zato mestni ljudje, ki morajo čepeti leto in dan v zaprtih pisarnah ali zaduhlih delavnicah, upravičeno zavidajo. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da je skoraj vsako poklicno delo zelo enostransko, in to velja prav v isti meri za kmetsko delo. Njihovo telo se razvija enostransko, gotove partije njihovih mišic postanejo sčasoma precej močnejše od drugih, polagoma dobe skrivljene hrbtenice, skratka zaradi svojega težkega poklicnega dela postane kmetsko ljudstvo že v zgodnji mladosti trdo, negibčno, ima težko hojo, da o teku, zlasti daljšem, sploh ne govorim. Torej kmetskemu fantu so potrebne telesne vaje zaradi vsestranske izvežbanosti, zaradi gibčnosti in prožnosti in zaradi lepe hoje. Poleg tega pa predvideva zakon o obvezni telesni vzgoji razne vojaške vežbe, ki bodo vsem fantom, ki bodo služili vojake, zelo koristili, ker bodo ob nastopu kadrovskega roka takorekoč že vse obvladali, kar se bodo pri vojakih učili. Kar sem omenil glede potrebe telesnih vaj za kmetske fante, velja v polni meri za delavske vrste, s to razliko, da potrebujejo ti poleg tega še mnogo zraka in sonca, katerega jim v zaduhlih delavnicah žal tako primanjkuje. Najtežja pa bo rešitev

kako zakon o obvezni telesni vzgoji naroda praktično uveljaviti.

Zakon predvideva nedeljske tečaje do dveh ur, kadar so izleti, taborenja, pa tudi več. To je sicer malo, a vendar bolje nekaj kakor nič. Kako to organizirati, kako stvar prijeti, da bo beseda postala meso. Pogrešno bi bilo obvezno telesno vzgojo forsirati po vsej državi in po vseh občinah naenkrat. Poglejmo samo naše kraje, na teritorij dravske banovine, kjer bo stvar — četudi težko — a izmed vseh krajev v državi še najlažje izvedljiva. Zakon bo treba izvajati, ker drugače ne bo onega efekta, ki ga hoče naredbodavec. Toda ne samo s sankcijami, ki so predvidene, ampak je treba ubrati drugo, pravilnejšo pot. V naši centrali v Ljubljani moramo zbrati kader ljudi, ki poznajo naše razmere, ki se na šport in telovadbo razumejo in ki bodo popolnoma na jasnem, kaj hočejo in kje ter kako bodo začeli. Pred vsem bi bilo treba v enomesečnem tečaju v Ljubljani (prirediteli banska uprava) s pomočjo in podporo ministrstva za telesno vzgojo izvežbati toliko vaditeljev, kolikor jih potrebujemo za izvajanje zakona pri mestnih občinah v dravski banovini (zaenkrat: Ljubljana, Kranj, Novo mesto, Celje, Maribor, Ptuj). V letu 1938 naj bi se izvajal zakon samo v omenjenih občinah. Tekom leta 1938 naj bi se nadaljevali enomesečni tečaji v Ljubljani (prirediteli banska uprava in ministrstvo za telesno vzgojo naroda), da dobimo v vseh občinah potrebno število izvežbanih vaditeljev, odnosno trenerjev. V letu 1939 se naj začne izvajati zakon o obvezni telesni vzgoji v vseh trgih dravske banovine. Na podlagi skušenj, ki bi se jih dobilo tekom dveletne dobe, pa bi se najbrže v letu 1940 dal izvesti zakon po vseh ostalih občinah. Med tem naj bi se pri okrajih in občinah vse potrebno pripravilo (referenti, osebje itd.), tako, da bi se kolikor mogoče približali cilju, ki ga je hotel naredbodavec z zakonom doseči.

Druga dobra stran in logična posledica tega zakona pa bo ta, da bodo začela

športna in telovadna društva močno pridobivati na članstvu,

ker bo hodilo precej mladine rajši med tednom prostovoljno v telovadnice in na igrišča, kakor ob nedeljah k obveznim vajam Društva, ki se bavijo s telesno vzgojo, se bodo potegovala za to, da dobijo dovoljenje pristojnega ministrstva, da smejo pri svojem članstvu izvajati omenjeni zakon. Ta društva se bodo potrojila, popetorila in če bi bilo samo to doseženo, bi bil to že velik korak naprej v našem športu, in zakon se bo — četudi ne stoodstotno — vendar praktično uveljavil. I. K-er.

+

Po dolgotrajni in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš ljubljeni soprog, oče, stari oče in tast, gospod

JOSIP FRANK

sodni poduradnik v pokoju

previden s tolažili sv. vere za umirajoče.

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v sredo, dne 20. oktobra ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta 60, na pokopališče v Štepanjo vas.

Ljubljana, dne 18. oktobra 1937.

Žalujoči ostali.

Po športnem svetu

Nov svetovni rekord v dviganju uteži je postavil Nemec Toni Gietl. V obojeročnem teznem dvigu je potisnil v vzročenje 115 kg težko ročko. Gietl spada v polteško kategorijo.

568.000 francoskih frankov so kasirali v Parizu na meddržavni nogometni tekmi Francija : Švica. To je druga največja vsota, ki je bila sploh kdaj dosežena v Parizu pri nogometu.

Nesoglasja zaradi prsnega plavanja so nastala med Nemci na eni ter glavnim tajnikom mednarodne plavalne zveze na drugi strani. Nemci pravijo: »Mi se krepko držimo prsnega plavanja in smo prepričani, da je večina držav istega mnenja.« Pri vsej stvari gre namreč za to, da naj bi krawl izpodrinil vse druge načine plavanja.

Japonski in angleški jezik bosta glavna jezika na XII. olimpiadi v Tokiju, kakor poročajo iz Daljnega vzhoda. Dopuščena pa bosta v oficielnem občevanju tudi francoski in nemški jezik. Razpisi pa izidejo poleg tega še v italijanščini in španščini.

Schmeling, bivši svetovni boksarski prvak vseh kategorij, se bo boril 31. januarja 1938 v Hamburgu proti Fordu ali Faru.

Velik propagandni lahkoatletski miting je bil v nedeljo v Novem Sadu, katerega se je udeležilo šest klubov in 1200 gledalcev. Najboljši rezultati:

Krogla: 13.35 m (Mikič, Jugoslavija); skok v višino: 1.75 m (Mikič, Jugoslavija); tek na 1500 m: 4:31.7 (Volep, B.); kopje: 51.39 m (Hiber, BSK); tek na 100 m: 11.2 (Kling, BSK); skok s palico: 3.60 m (Bakov. R.); skok v daljavo: 6.25 m (Mikič); disk: 35.25 m (Mikič J.); tek na 200 m: 24 m (Kling, BSK); tek na 3000 m: 10:31.4 (Rem, J.); troskok: 12.92 m (Mikič, J.); štafeta 4x100 m: 47 sek. (Vojvodina).

Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov. Danes ob 20 seja K. o., ob 20.30 seja T. o., ob 21 seja U. o. Zveze v tajništvu, hotel Miklič, nova stavba IV. nadstropje, soba 424. Obvezno za vse gg. odbornike.

SK Reka (smučarska sekcija). Članski sestanek bo v četrtek, 21. t. m. ob 20. v gostilni »Konzum«, Glinca, Tržaška cesta. Pripeljite nove člane! Sestanek je obvezen!

Smuška telovadba SPD se prične v četrtek 21. t. m. ob pol 20 v telovadnici II. državne realne gimnazije na Poljanski cesti. Prijave sprejema pisarna SPD na Aleksandrovi cesti 4/I. Smuška telovadba je nujno potrebna, ker sistematično pripravlja telo na gibe, ki se uporabljajo pri smučanju. S predhodno gimnastiko v telovadnici se pripravlja smučar na večjo odpornost in na skladnost gibov. S smuškimi vajami se krepi miščevje, ki mora biti zadostno razvito sorazmerno s težo telesa in mora imeti pri raznih obratih smučarja zadostno prožnost. Končno se s smuško telovadbo krepijo tudi notranji organi kot srce in pljuča. Telovadba ni potrebna le za začetnike, marveč za vsakega smučarja, preden zdrči s svojimi smučmi po prostranih smučiščih. — Planincem se nudi izredno ugodna prilika, ki se naj je v čim večjem številu poslužujejo.

SK Ilirija. Načelstvo: Redna seja načelstva bo drevi ob 20.30 v klubovem tajništvu. Odborniki vsi in točno!

Smučarska sekcija: Prvi letošnji sestanek smučarske sekcije bo v četrtek, 21. X. ob 18 v klubovem tajništvu, Šelenburgova ul. 7, II. nadstr. desno. Sestanek je obvezen za vse v Ljubljani bivajoče sekcijske člane, vabljeni pa so tudi novi interesenti. Radi pregleda opreme, mora prinesti vsak član vso klubovo opremo s seboj. Sestanku naj prisostvujejo tudi vsi člani sekcijskega načelstva.

V nedeljo, 24. t. m., bo v Ratečah ob 10 v festavraciji Jalovec sestanek za gorenjske člane, ki morajo ravnotako prinesti s seboj vso opremo radi pregleda.

1. MIGLJANJE PRED OČMI
2. SPLOŠNA SLABOST
3. TEŽKA GLAVA
4. NEČIST JEZIK
5. TEŽKE SANJE
6. MOTEN SEC

6 RAZLOGOV,

kateri Vam velevajo, da se zdravite.

Poizkusite **URODONAL**

Ta Vam lahko pomaga proti migreni (glavobolu), nevralgiji, polajšuje težave pritisk krvi, revmatizem, arterio-sklerozo.

Etablissement CHATELAIN dobavitelj pariških bolnišnic. — 22 velikih odlikovanj Pariz.

Dobiva se v vseh lekarnah. Glavni zastopniki za kraljevino Jugoslavijo: »STERILAB«, angleski kemijsko-farmacevtski laboratorij

BRAĆE JOVANOVIĆ, BEOGRAD

Knez Mihajlova 33. Telefon 22-595.

Oglas reg. pod Št. 14037/34. 4304 2-2

HOBBY Revolucija v gospodinjstvu čisti in polira vse, vse .... prava radost gospodinje in postrežnice Novo pakovanje zelene škatlje. **Zahtevajte povsod.**

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Približal se je dan, ko sta Nande in Jožek s svojima opicama smela prvič nastopiti. Za oba je bil ta dan velik praznik. Bila sta prepričana, da se ta dan svet samo okoli njiju vrti...

Vse je šlo po sreči. Oblečena v gosposki frak in cilinder sta ponosno prihlačala v areno in izvajala z opicama takšne čudovite reči, da se je cirkus kar tresel od smeha in ploskanja.

Cirkuški ravnatelj je kukal izza zavese pri vhodu in si zadovoljno mel roke: »He, he, tale dva pobiča bosta vsak dan napolnila mojo blagajno, kakor je videti! Terno sem zadel z njima!«

BODITE TAKO LJUBEZNIVI IN UPOŠTEVAJTE TA OGLAS!

3 letna pismena garancija

VAŠ DED JE PISAL S PERESNIKOM IN PERESOM; MODEREN ČLOVEK PIŠE Z NALIVNIM PERESOM! To ni noben luksus, poglejte to znamenito IRI d'ORO nalivno pero, ki si ga lahko nabavite za celih Din 50·— (neprozoren Din 40·—, manjše držalo Din 35·—) • Ako pošljete denar naprej, dodajte za poštnino Din 5·—, po povzetju Din 8·50. Označite, kako hočete pisati: EF jako tanko, F srednje, M mehko, T tumpasto, ST popolnoma tumpasto

Kralj nalivpera Zagreb, Ilica 39/III.

Bogato ilustrirani cenik zlatih nalivnih peres pošljemo na zahtevo brezplačno

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

Službe iščejo

Mlad kovaški pomočnik
vsakega dela sposoben - želi premeniti službo. — Kos Slavko, Pisece pri Brežicah. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, nekadilec, z znanjem nemščine, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod 16.766. a

Vajenci

Dekle
staro 15 let, bi se rado izučilo šivanja — z vso oskrbo v hiši. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.767. (v)

Službe dobe

Mladega hlapca
ali mesarskega pomočnika takoj sprejme Josip Javornik, mesar, Ljubljana, Šolski drevored. b

Kuharico
pridno, snažno, pošteno, zanesljivo, iščem za malo družino v bližini Celja. Ponudbe z zahtevki plače pod »Stalna« 16.615 upravi »Slovenca«. (b)

Zastopnika
za prodajo slanine, masti, moke in koruze iščem proti proviziji. Po šestmesečnem poslovanju dobi zastopnik še plačo. - Marcel Steiner, veletrgovec, Sombor, Bačka. (b)

Trgovskega pomočnika
dobro izvežbanega železninarja išče večja trgovina na deželi. Vsa oskrba v hiši. Stalna služba. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Železninar« 16.750. (b)

TEL. 22-21 **UNION**

veličasten film visoke pesmi prave ljubezni z Magdo Schneider in Svetislavom Petrovičem

Njena ljubezen - njena bol

(Frauenliebe - Frauenleid)

V filmu sodeluje dunajska Filharmonija.

TEL. 27-30 **SLOGA**

Vesela glasbena komedija

Mali pomorščak

s priljubljeno malo SHIRLEY TEMPLE

TEL. 21-24 **MATICA**

Ljubka in duhovita filmska drama o ljubezni

Razcveli cvet

Danielle Darrieux

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Dekle
izurjeno v prodajanju, takoj sprejmem za samostojno prodajo sadja. — Resljeva cesta 4. (b)

Prodamo

Antikvariat
»Umetnost« Ant. Demšar, Ljubljana, Mestni trg 17. Nakup in prodaja starin.

Otroški voziček
globok, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.787. (l)

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 16.788. l

Nove cvetlice za Vaš vrt!

Zimske odporne cvetlične trajnice (perene), sadike za kamenite skupine (Steingartenpflanzen), lepotično in pritlikavo ter iglasto drevje itd. v največji izberi in najboljši kvaliteti. - Vzgojevališče trajnic (peren) in drevesnica »PERENVRT«, Vrapče pri Zagrebu. Ilustrirani katalog na zahtevo brezplačno!

Najboljši trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
I. Pogačnik
Šeherićeva 5 Telefon 20-59

Vnajem

Mesarski lokal
dam v najem. Pobrežje, Nova ul. 13, Maribor. n

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Posestva

Kunaver Ludvik
gradbeno - strokovno naobraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

SOBE

ODDAJO:

Sobo s štedilnikom
v sredini mesta oddam takoj mirnima zakoncema brez otrok. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 16.789. (s)

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 87-52

Al. Planinšek
Ljubljana, Beethovnova 14
Telefon 35-10.
Izposluje vse bančne in kreditne posle, nakup in prodajo hranilnih vlog - najugodneje proti takojšnjemu plačilu.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA
MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40
vnovčuje
HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic,
kupuje
vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Pohištvo

Več spalnic
vezanih, orehovo politiranih, s petletno garancijo, po 6800 din nudi Malenšek, Dravlje, Slepi Janez.

Razno

Deček
eno leto star, zdrav, se odda za svojega. Ljubljana, Komenskega 17. r

---

+

V neizmerni žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena, skrbna in dobra mamica, sestra, tašča, stara mati in teta, gospa

Ana Steska roj. Sertić

vdova po višjem davčnem inspektorju

po kratkem trpljenju, v 82. letu starosti, dne 17. oktobra 1937, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

K večnemu počitku jo bomo spremili v torek, 19. oktobra ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti v Idrijski ulici št. 22 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1937.

Ana Steska, učiteljica v p., hči; **dr. Henrik Steska**, upravni sodnik v pok., sin; **Ema Terpotitz**, vdova po rudniškem direktorju, pastorka; **msgr. Viktor Steska**, pastorek; **Pavel Sertič**, pisarniški ravnatelj v pok., brat; **Elza Steska** roj. **Vedernjak**, sinaha; vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo.

Vsem, ki ste našega ljubljenega

Jožeta Jereba

kropili, mu darovali cvetja, mu zapeli v slovo in sočustvovali z nami, vsem, ki ste ga spremili k zadnjemu počitku: vsem iskrena hvala!

Žalujoči.

ZAHVALA. Ob prerani smrti dragega nam sina, brata in strica

Jožeta Kovača

rudn. nameščenca v Laškem

izrekamo toplo zahvalo vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebej naj prejmejo zahvalo gg. zdravniki in čč. sestre »Šlajmerjevega sanatorija« za izkazano požrtvovalnost, dalje številni darovalci vencev in cvetja, čč. duhovščina, zastopstvo TPD, govornika »Društva rudn. nameščencev« in pevskega zbora »Hum« za tolažilne besede, »Loški glas« za žalostinke, rudniška godba, ter vsi številni prijatelji in znanci, ki so dragega nam Jožeta spremili do njegovega zadnjega doma.

Zagorje, dne 12. oktobra 1937.

Rodbina Kovač in sorodniki.

Zahvala

Vsem, ki so spremili našega ljubljenega

Andraža Jegliča

do njegovega poslednjega doma, obsuli ga s prekrasnim cvetjem ter blažili našo srčno bol s toplimi besedami, izrekamo našo iskreno zahvalo.

Podbrezje, dne 18. oktobra 1937.

Rodbina Jegličevih.

Zahvala

Ob bridki izgubi mojega nepozabnega, dragega soproga, gospoda

Filipa Vodopivca

uradnika drž. žel. v p. in hišnega posestnika

se najiskreneje zahvaljujem preč. župniku v Škocijanu pri Turjaku za poslednje verske tolažilne besede umirajočemu, preč. duhovščini sv. Petra za vodstvo pogreba. Posebno zahvalo sem dolžna tudi g. dr. Francu Lokarju za lep poslovilni govor na pokopališču, g. Cafutu in drugim gg. lovskim tovarišem, ki so rajnemu stali ob zadnji uri na strani, vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja ter vsem onim mnogoštevilnim, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi poslednji poti, posebno še članom lovskega društva. Ker mi ni mogoče pismeno se zahvaliti vsem, ki so mi pismeno ali ustmeno izrazili svoje sožalje, se tem potom najtopleje zahvaljujem.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Petra v Ljubljani v petek, dne 22. oktobra ob 7 zjutraj.

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1937.

Mimi Vodopivec in ostalo sorodstvo.

Agnes Günther: 120

Dušica - Rožamarija

Harro podpira z roko svojo glavo ter razmišlja:

»Da, nekaj se bo moralo preusmeriti v globini srca. Bo sicer težka borba, ker sem postal že precej trd.«

»Trd, Harro! Mar si bil kdaj proti meni trd?«

»Kako ljubo mi je, da si to rekla! S teboj vendar tudi nisem hotel nikdar biti trd, sicer sem pa prav gotovo bil.«

»Nikdar, Harro, nikdar! Niti enkrat ne. Nikdar! Meni ni ničesar znano. Meniš, da Bog ni videl, kaj si napravil iz uboge, na pol zmrzle dušice? In misliš, da zdaj ne morem biti srečna, čeprav ležim tu kot kak izvržen ptiček? Radi tebe, Harro, sem srečna, sem blažena!«

»O Rožamarija, kako znaš ti tolažiti! Ti znaš tešiti bol.« je zašepetal Harro in njegove oči so se orosile.

»Znam res tolažiti? Svoje sreče si ne dava ugrabiti! Zdaj imava nekaj večnega. Hočeva držati zlati trak, ki veže najino srce z Bogom.«

In oba sta obmolknila ter zrla v mlado, svetlo jutro.

XXXVIII. Gospod profesor.

Sledili so težki temni dnevi, deževni nalivi, v zlati hiši pa je zavladala zaskrbljena tišina. Nihče ne sme k mladi grofici! Profesor s sokoljimi očmi je z avtomobilom odbrzel. Zapustil je v Thorsteinu svojega pomočnika in bledo sestro. Hoče se kmalu vrniti, toda dokler ga ni nazaj, ne sme nikdo obiskati Rožamarije.

Harro nemirno postopa po zlati hiši. Zdaj je v ateljeju, kier so namestili čez dan malega Henrika, zdaj stoji pri obokanem oknu v gornjem nadstropju, odkoder se vidi najdalje čez gozdove, celo v stara, izdolbena drevesa, v katerih prebivajo čaplje. Pri tem oknu se konča njegovo potovanje po hiši, kajti od tod bi sicer prišel v svojo slavnostno dvorano.

Njegova slavnostna dvorana! Odkar je Mart gori vse osnažil in zabrisal vse sledi doktorjevega delovanja, pohajkuje, kot bi bil ob pamet. Pogovarja se sam s seboj s hripavim glasom. Nihče ga ne razume. Hipoma obstoji, naj bo kjerkoli in je podoben sohi iz kamna, dokler ga ne pretrese, kot bi se bil zbudil iz najglobljega sna.

Harru se dozdeva, kakor bi bival v hiši, kateri so odvzeli vsa okna, skozi katero lahko drve vsi viharji pod milim nebom in v kateri ni niti kotička, kamor bi se lahko skril.

Čez nekaj dni se je vrnil profesor. Ko je obiskal Rožamarijo, je legla na njegove oči tajinstvena bela koprena. Brž se je podal k Harru ter ga ogovoril:

»Pojdite zdaj k svoji soprogi! Lahko bi vam bil že prej dovolil, da jo obiščete za nekaj minut, toda ti kratki obiski, ki so na sebi brezpomembni, vendar često vznemirjajo bolnike. Zdaj pa že lahko ostanete nekaj časa pri njej.«

Harro ga vpraša in si komaj upa dihati:

»In ste zadovoljni?«

»Kolikor je pač v tem primeru mogoče. Seveda se vam bo domnevalo, da je stanje neizpremenjeno. Ta operacija je bila za njo nekaj strašnega. Nikdar bi se ne bil drznil, ako bi bil vse to vedel, kar mi je danes znano. Nikdar! Šlo je za življenje in smrt. Po vsem tem je njeno stanje primeroma zadovoljivo. Treba bo presvetli delj časa zelo prizanašati in upam, če se bo njeno stanje do jeseni stalno boljšalo kot doslej, bo presvetla vendar zopet popolnoma okrevala. Seveda vam ne smem zamolčati, da lahko nastopijo tudi kakšni zapletljaji.«

»Razumem, razumem«, zamrmra Harro, ter siloma zadržuje osrečujoči občutek, ki mu navdaja srce.

Brž se poda Harro k Rožamariji. Toda ta spi in ne sme je zbuditi. Odslej se bo že moral temu privaditi, da bo često čakal pred zaprtimi vrati.

V tem hipu se je pojavil knezov voz na dvorišču. Harro steče knezu naproti. Ko ta zagleda Harra, ga njegova zunanjost prestraši ter vzklikne:

»Harro!«

»Ne stoji slabo, oče,« je nagovoril Harro kneza z nadepolnim naglasom, »toda jaz sem malo shujšal.«

Knez je skočil z visokega kozla ter potegnil iz voza velik šopek cvetlic, ki je bil zavit v svilen papir.

»To so japonske lilije. Prinesel sem jih Rožamariji. Nisem več vedel, s čim bi jo razveselil!«

Harro je prevzel cvetlice ter rekel tja ven dan:

»Oh, zelo se bo vzradostila!«

Nato sta vstopila.

»Prihajam malce pozno, Harro, toda Šarlota me je skrbela. Naša nesreča jo je že izpočetka zelo pretresla, akoravno ni hotela o tem govoriti. Danes je pa njeno stanje takšno, da mi vzbuja bojazen.

Ti brezobzirni ljudje, sodnik in ostali gospodje od komisije, so se lotili celo starega Kristijana s svojimi neumnimi vprašanji. Ta bi se rajši sam postavil pred puško, preden bi dopustil, da mojo hčer kaj doleti! Zadeva ga je tako razburila, da se je začel krčevito jokati. Ta zvesta duša! Bil sem sam pri njem, pa ga nisem mogel potolažiti. Venomer ihti: ‚Princesa!' —

In to vse po nepotrebnem! Zdaj pa že imajo tega človeka in tudi orožje. Harro, kakšen si vendar! Moraš se z vso silo upirati, da te ne zlomi! Pomisli, kako bi to užalostilo Rožamarijo!«

»Sem pač vendar samo človek!« Harrove roke drhte. Knez ga je moral povesti k zofi. Skrbno ga je položil, mu položil pod glavo blazinico Rožamarije ter ga ljubeznivo pokril z odejo Romažarije. Potem je sedel k njemu. Upognjen je že in osivel. Od zadaj se prikazuje že ostarel mož.

»Kdo je zločinec?« vpraša jezno Harro.

»Pobegel kaznjenec.«

Harro zre v kneza in vpraša:

»Ali je imel namen umoriti?...«

»Ne, ne. Tega ne verjamejo. Tat je in divji lovec. Hotel je ustreliti srno. Sicer pa mož taji. Zagrešil je sedemnajst vlomov. Vsem je odleglo, da je ta človek tujec. Kmetje so ga hoteli ubiti.«

Harro skrije v blazinico svoj obraz. Oba molčita. Kar vzklikne Harro:

»Kako bridko je to!«

Končno vpraša knez:

»Ali si videl Rožamarijo?«

»Ne.«

Knez zmaje s svojo osivelo glavo ter reče:

»Kaj vse ne pride name!... Izgubil sem mamico Rožamarije, svoje sinove! In zdaj mi še ustreli ta ničvrednež mojega edinega otroka!«

Harro pogleda kneza. Kako sebičen je vendar sam v svoji bolesti! Ta mož, ki sedi poleg njega, je mnogo več izgubil nego on sam. Domneva, da še nikoli ni tako dobro doumel kneza, da mu še ni bil nikdar tako blizu.

Mukoma se je dvignil. Zaslišal je glas malega Henrika. Odšel je ponj. Brž se je vrnil z njim, ga postavil pri vratih na tla ter rekel:

»No, Henrik!«

»Tari pa!« vzklikne radostno Henrik ter steče h knezu, svojemu staremu očetu. Temu se zasije v obrazu.

»Kaj, Henrik Friderik, ti že hodiš! Čisto sam!« In dvigne ga na svoja kolena ter ga poljubi na kodre. Pokaže mu svojo uro ter mu jo da zvončkljati. Harro pa ju je opazoval. Dobro mu de bližina njegovega otroka ter ga pomirja.

Nekdo je potrkal. Harro je odšel. Zunaj je stal gospod profesor ter mu rekel:

»Nocoj moja navzočnost v Würzburgu ni nujno potrebna. Zelo rad bi si privoščil en dan oddiha. Tudi ni izključeno, da me še potrebuje gospa grofica. Bi lahko ostal pri vas ali...?«

»Mojemu tastu, ki je pravkar prišel, bo v veliko uteho, ako še ostanete pri nas.«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič